

VHOD

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 1, letnik 2017

NOVO MESTO

Mestna občina
Novo mesto

VHOD

Pozabljena polovica Novega mesta

Mladim prijazna občina

Nevladne organizacije v Novem mestu

PIŠE PRIHODNOST.

KAZALO

0 naslovnici

Mestna občina Novo mesto je bila za celovito obravnavanje področja mladine nagrajena s certifikatom Mladim prijazna občina.

0 fotografu

Peter Žunič Fabjančič,

avtor naslovnice, je Novomeščan, ki svoja zanimanja usmerja v številne projekte na področjih kulture in kulturne dediščine, varstva okolja ter urbanega razvoja. Je ljubiteljski fotograf, ki uživa v iskanju in videnju novega in drugačnega, raziskovalec novih prostorov z namenom povezovanja in iskanja skupnega.

3	Uvodnik	22	TIC
4	Županova kolumna	23	Intervju: Maja Žunič Fabjančič
6	Koliko občane stane ...	25	Nevladne organizacije
8	Kronika občinskega sveta	29	Vrtec Ciciban
10	Novomeški kolaž	30	Projekt Erasmus+
12	Prispevki svetniških skupin	31	OŠ Bršljin
15	Plačevanje parkirnine s SMS	32	Zavod Novo mesto
16	Pozabljena polovica Novega mesta	33	Knjižne POPslastice
18	Staša Vovk	34	3 mladinski projekti
19	Industrijska simbioza	35	Jantarno leto
20	Energetska obnova javnih objektov	37	Jantarna ogrlica prireditev
21	Zelene naložbe	39	Križanka

> Damijan Šinigoj

MLADOST V MESTU

V lanskem letu sem imel kar nekaj nastopov po različnih šolah v Sloveniji, saj so v sklopu JAK-ovega projekta Rastem s knjigo vsi sedmošolci v branje dobili mojo knjigo. Moram priznati, da je šlo za nadvse prijetno izkušnjo. Lepo je, ko veš, da se tvoja knjiga bere, še lepše, če iz prve roke dobiš bralske vtise. In otroci so iskreni, brez dlake na jeziku ti povedo, kar ti gre. Če jim je kaj všeč, pohvalijo, če jim ni, povedo tudi to.

Pri osnovnošolcih so bili nastopi enostavni in prijetni, kaj dosti kritik ni bilo, povečini jim je bila knjiga všeč, zlahka so se poistovetili z glavnima junakoma, le konec bi kar nekaj njih drugače napisalo. No, ne drugače, bolj obširno. Menda sem prehitro zaključil ... Vprašanj je bilo vedno nešteto, najbolj »zgroženi« so bili, da v času moje mladosti ni bilo interneta. Prav pričakoval sem vprašanje: Koliko časa ga pa ni bilo? Pa sedmošolci sploh še niso tako odtujeni, nimajo nosov ves čas potopljenih v razno razne elektronske igrčke, se ne zadržujejo ves čas na Facebooku.

Prav zabavno sem se počutil, ko sem moral vedno znova odgovarjati na vprašanje, kako je bilo, ko sem jaz bil mlad. Saj razumem, da sem bil zanje pravcati Metuzalem, rojen v neki drugi državi in času, ki z njihovim skorajda nima nobene zveze, čeprav sem jim zatrjeval, da elektriko smo že imeli, prav tako televizijo in telefone z žico ... Kakšne zelo velike razlike med njihovo mladostjo in mojo nisem opazil. Prav tako smo se igrali (no, morda smo bili v času moje mladosti malce več na svežem zraku), brali knjige (pač ni bilo interneta in milijon različnih televizijskih programov), učili, zaljubljali, jezili, veselili ...

Ključna razlika, ki jo vidim med zdajšnjo generacijo in starejšimi, nastopi šele po koncu otroštva. Namreč, pred desetletji je bilo odrasti lažje. Vsaj zdi se mi tako. Služb je bilo več. Lažje si se zaposlil, ko si končal šolanje. Lažje si prišel do stanovanja. Govorim na pamet in daleč od tega, da bi bil kakšen romantičen nostalgik, a res se mi zdi, da je zdajšnjim generacijam težje.

Mladim očitajo, da predolgo živijo pri starših in da v neskončnost vlečejo študij, hkrati pa ne pomislijo, da pri starših ostajajo zato, ker nimajo kam iti in da študirajo zato, ker tako in tako ne bodo dobili službe! Ne ljubi se mi brskati, koliko ljudi je študiralo v času moje mladosti in koliko jih zdaj, a vem, da so razlike ogromne. Danes vsak študira, saj so šole plačane od števila študentov in jim je v interesu, da jih je čim več, pa če študij končajo ali ne, mladi študij vlečejo, da lahko delajo vsaj s pomočjo statusa študenta. Ker drugih služb tako in tako ni! In hkrati ben-tijo čez »starček«, ki se nočejo upokojiti, ki se oklepajo svojih služb, mladi so pa posledič-

Foto: Tomaž Grdin

no brez njih. Ter jim z zavidanjem oporekajo pokojnine, ki povečini ne zadostujejo niti za posteljo v domu za ostarele, ko niso več sposobni skrbeti zase ... Mladi pa svojih pokojnin po splošnem prepričanju tako in tako ne bodo dočakali ...

Zakaj toliko razpredam o mladosti in starosti?

Tokratna tema glasila, ki ga držite v rokah, je mladi v Novem mestu. Novo mesto je namreč pridobilo Certifikat Mladim prijazna občina s štiriletno veljavnostjo, ki ga podeljuje Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije. Župan MO Novo mesto v svoji kolumni ugotavlja, da je največ pristojnosti za boljši položaj mladih v rokah države, vendar lahko tudi lokalna skupnost ustvari svoj prispevek za mlade in da v Novem mestu ne želimo samo kazati na druge, temveč tudi sami premikati in urejati to področje s konkretnimi koraki oziroma projekti.

Torej, poudarek tokratne številke je na mladih v Novem mestu. Tisti naprošeni, da kaj napišejo in so prispevek blagovolili poslati (pa še kar nekaj je takšnih, ki se jim to ne ljubi, čeprav njihovo podjetje živi od Novomeščanov), so se teme bolj ali manj držali, jih je pa nekaj, ki raje malo postokajo o nečem petnajstem. Ampak, tako je vedno bilo in vedno bo. Nekdo gleda naprej in razmišlja pozitivno v splošno korist (kar se mi zdi, da tokratni občinski garnituri kar uspeva), nekdo pa se bo vedno oziral nazaj in kritiziral, kako bi lahko bilo, če bi bilo ...

Mladi niso zelo glasni in niso zelo organizirani, imajo drugačne prioritete, dokler si ne ustvarijo družine, zato je na starejših odgovornost, da se jim pripravijo dobri temelji za vstop v svet »odraslih in odgovornih«. Vodja občinske svetniške skupine DeSus Adolf Župan je v svojem prispevku zastavil dobro vprašanje: Je kdo iz občinskega sveta govoril kdaj s predsedniki uprav in generalnimi direktorji ter jih prosil, naj mlade zaposlijo brez posredovanja agencij, ki še dodatno zmanjšujejo že tako in tako nizke plače? Saj imajo vse mehanizme, da jih odpustijo, če ne bodo dobro delali ...

Novo mesto

Glasilo Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Damijan Šinigoj

KOORDINACIJSKI ODBOR

Sara Drašković, Meta Retar, Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Jasmina Spahalić

PRELOM

Konvikt, d. o. o.

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.200 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

APRIL 2017

ISSN C508-4547

NOVO MESTO IMA MLADE IN IMA MLADOST

Gregor Macedoni, župan

Pred kratkim sem nekje prebral, da kdor ima in hoče doseči cilj, vselej odkrije način, kako priti do njega. Na volitvah leta 2014 sem skupaj s somišljeniki predstavil program Novo mesto 2020, ki smo ga s sodelavci takoj po volitvah začeli uresničevati. Dolg seznam projektov se uresničuje in se še bo. Ocenjujem, da smo že do zdaj skupaj s sodelavci opravili res veliko dobrega in kakovostnega dela na številnih področjih in sistemih, ki jih pa še vedno poskušamo prilagajati glede na potrebe in značilnosti našega okolja. Prepričan sem, da je zdaj tudi čas, da si zastavimo pot, kako bomo postali občina prihodnosti.

Poznamo demografsko študijo novomeške občine in vemo, da se bo starostna struktura do leta 2030 kar korenito spremenila. Ob enakem številu občanov bo več starejših in manj mladih. Torej moramo narediti vse, da bodo tisti, ki bodo svojo mladost preživljali v naši občini, v naslednjih 15 letih, v Novem mestu in okoliških krajih želeli bivati, delati, se učiti in zabavati, kot smo si zadali v Strategiji novomeške občine. Celovito moramo obravnavati vse vidike bivanja in vključevanja v delovna, izobraževalna, civilnodružbena ali pa prostočasna okolja.

Za otroke in družine je zelo pomembno, da imamo kvalitetne vrtce in osnovne šole v bližini svojega doma. V tem mandatu smo se zavezali, da bomo ohranjali lokacije podružničnih osnovnih šol ter krepili prisotnost vrtčevskih oddelkov v čim širšem spektru naselij. Začeli smo z dograditvijo vrtca na Malem Slatniku, nadaljevali z odprtjem dveh novih vrtčevskih oddelkov v Brusnicah, v teku je izgradnja novega vrtca v Bršljinu ter začeli z načrtovanjem novega vrtca ob OŠ Otočec. In morda v tem trenutku najpomembnejše: zagotavljamo, da imajo vsi naši starši možnost vpisa otroka v vrtec v zelenem časovnem okviru. Še več: v tem letu začinjamo obsežen projekt celovitih in delnih energetskih sanacij javnih objektov in ta seznam obsega predvsem vrtce ter podružnične in matične osnovne šole. Tako bodo celovite sanacije deležne šole v Podgradu, Otočcu, Brusnicah, Dolžu, Birčni vasi, Malem Slatniku, Novem mestu (OŠ D. Kette) ter vrtci Metka, Pedenjped, Rdeča kapica in Labod. Naši otroci bodo pridobili bolj kakovostne in prijetnejše prostore v obnovljenih zgradbah.

Novo mesto je ne samo regijsko, ampak nacionalno-izobraževalno središče na področju srednjih šol. Imamo najstarejšo neprekinjeno delujočo gimnazijo (270 let) ter kmetijsko šolo (130 let), bogato tradicijo tehničnega izobraževanja ter enega od največjih srednješolskih centrov v Sloveniji. Vse to nadgrajujemo s počasnim, a vztrajnim razvojem visokošolskih programov in ustanov. Vsi ti mladi, ki vsakodnevno obiskujejo novomeške šole, dajejo mladostni pečat mestu. Da bomo popravili pomanjkljivosti iz preteklosti, ko smo prej gradili šole kot ustrezno dostopno infrastrukturo, smo se aktivno lotili urejanja dostopov do Šolskega centra. Tako sklepamo dogovor s pristojnima ministrstvom za izgradnjo novega železniškega postajališča v Šmihelu (neposredno ob Šolskem centru) in načrtujemo dostojno ureditev Westrove ulice, ki je zelo obremenjena tako s pešci kot avtomobili, in bo obremenjena v tem obsegu še vsaj do izgradnje nove Šmihelske obvoznice.

Ko mladi zaključujejo s poklicnim ali študijskim izobraževanjem potrebujejo službe in v nadaljevanju stanovanja. Glede števila delovnih mest smo med najbolj razvitimi okolji v Sloveniji, saj imamo veliko več delovnih mest kot delovno aktivnih prebivalcev. Ne moremo pa biti zadovoljni z raznovrstnostjo razpoložljivih delovnih mest, ki jih nudijo novomeška podjetja. Številni mladi na področju svoje izobrazbe nimajo možnosti iskanja zaposlitve v Novem mestu. Zato gredo naša prizadevanja v smer, da okrepimo tista proizvodna in storitvena podjetja, ki bodo zagotavljala čim večjo širino razpoložljivih poklicev. Začeli smo z urejanjem gospodarskih con, kjer zadnjih 10 let v Novem mestu ni bilo narejenega nobenega projekta. Najprej bo na vrsti gospodarska cona Brezovica (med obema novomeškima avtocestnima priključkoma) nato gospodarska cona Livada in sledi širjenje komunalno opremljenih zemljišč v gospodarski coni Cikava. Vse te aktivnosti bodo imele za rezultat nova delovna mesta.

Osamosvajanje mladih je povezano tudi s samostojnim bivanjem ter ustvarjanjem doma in družine. Že nekaj let imamo v Novem mestu večje povpraševanje po najemniških in lastniških stanovanjih, kot je ponudba. Posebej to velja za večje stanovanjske enote. V zadnjih mesecih je znova oživelo nekaj zasebnih stanovanjskih projektov, Mestna občina pa je začela z načrtovanjem novih stanovanj na Glavnem trgu, ki bodo namenjena mladim in mladim družinam. Uredili bomo okoli 20 stanovanj. Za ta namen smo kupili oziroma pridobili že dva objekta v ožjem mestnem središču, ki bosta predmet preureditve v primerne stanovanjske enote. V preteklem letu smo prvič med ciljne skupine na razpisu za neprofitna občinska stanovanja umestili tudi kriterije, ki dajejo prednost mladim družinam, in prvi upravičenci so že dobili svoja stanovanja. Nov ukrep, ki dodatno subvencionira plačilo vrtca tistim družinam, ki s kreditom rešujejo svoj stanovanjski problem, je ob uvedbi zajel skoraj 200 družin z vrtčevskimi otroki. Vsak mesec kar nekaj staršev izkoristi brezplačno storitev plačila položnic za vrtec in osnovno šolo na Mestni blagajni na Glavnem trgu.

Življenje in delo v posameznem lokalnem okolju zajema številne drobce, ki sestavljajo celoto. Verjamem, da se iz napisanega vidi, da se številni sodelavci širše občinske uprave, pa naj bo to v vrtcih, šolah, zdravstvenem domu ali pisarnah, vsak dan trudimo, da naredimo Mestno občino Novo mesto prijetno za bivanje, delo, izobraževanje in zabavo. Zato smo veseli, če nas kot take vidijo tudi drugi. Zato smo ponosni na pridobitev certifikata Mladim prijazna občina in nominacije za nagrado Zlati kamen za razvojno najbolj prodorno občino. Še največ pa je vredno, ko občanke in občani tovrstno delo prepoznajo in izkoristijo pridobitve.

ŽELIMO SI BITI MLADIM PRIJAZNI

Mestna občina Novo mesto je bila za celovito obravnavanje področja mladine novembra 2016 nagrajena s certifikatom Mladim prijazna občina. Certifikat podeljuje Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije, pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja.

Certifikat Mladim prijazna občina je edinstveno tovrstno certificiranje v Evropi. Prejmejo ga tiste lokalne skupnosti v Sloveniji, ki z izvajanjem ukrepov za reševanje problematike mladih na področjih izobraževanja, zaposlovanja, stanovanjske politike, informiranja, vključevanja, mladinskega organiziranja in mobilnosti, ustvarjajo prijaznejše okolje za življenje in razvoj mladih. S pridobitvijo certifikata s štiriletno veljavnostjo smo se tudi mi zavezali, da bomo področje mladih še naprej sistemsko urejali in nivo učinkovitosti ohranili oziroma dvignili. Naš cilj je ustvariti okolje, kjer bodo mladi radi odraščali, živeli in se vanj vračali.

Oceno uspešnosti smo izkazovali z ukrepi na naslednjih konkretnih področjih:

Načrtno obravnavanje področja mladine

Prvič smo objavili triletni javni razpis za sofinanciranje interesnih dejavnosti mladih. S tem zagotavljamo kontinuirano sofinanciranje rednega dela organizacij v letih 2016, 2017 in 2018, ki prispevajo h kakovostnejšemu in ustvarjalnejšemu življenju mladih in otrok v občini.

Skupno smo za sofinanciranje interesnih dejavnosti mladih namenili dobrih 100 tisoč evrov projektov in programov na področju mladine, od tega:

- Dobrih 40 tisoč evrov za otroške in mladinske dejavnosti - to so preventivni programi za izboljšanje zdravja mladih (Mladi, pogovarjajmo se o raku, boleznih današnjega časa!), skupinska vadba mladih (Mladi v gibanju) in počitniški ter drugi projekti (Poletne jezikovne delavnice Lizika, Počitniško čaranje z računalnikom, Mavrične počitnice, Dolenjski pomežik, Otroški svet, Raziskovalni tabori, Mestni čebelarji, Goga za mlade, Zaposlitveni klub za mlade in tako naprej).
- Dobrih 60 tisoč evrov za celoletne mladinske programe in najemnine za mladinske centre - to so področja delovanja mladinskih organizacij in mladinskih centrov (Center kreativnih dejavnosti Mavrični bojovníki), Mladinski center DRPD, Mladinski program DNŠ, Mladinski program Kluba LokalPatriot, taborniški programi in tako naprej), usposabljanje mladinskih delavcev (Društvo DRPD je v sodelovanju s Socialno akademijo iz Ljubljane

izvedlo pilotski projekt za Nacionalno poklicno kvalifikacijo za mladinske delavce, ki se je zaključil decembra s podelitvijo certifikatov).

Sprejet je bil tudi izjemno pomemben dokument, Strategija na področju mladih do leta 2020, ki opredeljuje konkretne cilje in ukrepe za naslednja leta. Nekateri ukrepi se že izvajajo, v prihodnjih letih jih bomo nadgradili z novimi ukrepi, kot so: podpora nevladnim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu na področju mladine, vzpostavitev informativnega spletnega portala, zagotavljanje infrastrukture za izvajanje mladinskih programov in projektov ter delovanje mladinskega centra (za ta namen so v letu 2018 v proračunu že predvidena sredstva).

Participacija mladih

Že pred nekaj leti je bil kot delovno telo občinskega sveta ustanovljen Odbor za mladino, ki je sestavljen iz občinskih svetnikov in zunanjih strokovnjakov s področja mladine. Odbor obravnava izključno mladinska vprašanja.

Organiziranje mladih

Na področju podpore različnim mladinskim organizacijam skozi triletni javni razpis dodatno zagotavljamo finančna sredstva, namenjena najemu prostorov za delovanje mladinskih centrov (LokalPatriot, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela in Društvo novomeških študentov). Zagotavljamo tudi sredstva za usposabljanje mladinskih delavcev. Društvo za razvijanje prostovoljnega dela je v letu 2016 izvedlo projekt, ki se je končal v decembru 2016, s prejetjem certifikatov o opravljenem usposabljanju.

Informiranje mladih

Na področju informiranja omogočamo finančno podporo javnemu zavodu Razvojno izobraževalni center Novo mesto (RIC), ki izvaja projekt Svetovalno središče Novo mesto ter projekt Zaposlitveni klub za mlade. Poleg tega po svojih komunikacijskih kanalih (Facebook, Twitter, spletna stran, e-novice) redno informiramo o novostih, razpisih, dogajanju, predavanjih in ostali ponudbi za mlade.

Zaposlovanje mladih

V okviru Razvojnega centra Novo mesto deluje podjetniški inkubator, zagotavljamo pa tudi nepovratna sredstva za dejavnosti socialnega podjetništva, ki so usklajene z javnim interesom. Poleg tega desetim mladim na leto omogočimo možnost plačanega pripravništva v občinski upravi ali javnih zavodih, omogočamo pa tudi zaposlovanje s pomočjo javnih del.

Izobraževanje mladih

Z Razvojnim centrom razpisujemo štipendije za mlade (Regijska štipendijska shema za Dolenjsko), nudimo infrastrukturno podporo neformalnim in formalnim izobraževalnim programom (RIC Novo mesto), mladim in mladinskim organizacijam pa omogočamo brezplačno uporabo občinske infrastrukture za izvajanje izobraževanj. Mladim pridobivanje izkušeni omogočamo tudi ob študijski praksi v občinski upravi.

Med pomembnejšimi aktivnostmi je podeljevanje izrednih štipendij in enkratnih denarnih pomoči, ki je bilo znova uvedeno lansko leto. Vodilo ideje tovrstne finančne pomoči posameznikom, ki se izobražujejo, je izbrati in podpreti dijake in študente, ki so talentirani, perspektivni, dosegajo izjemne dosežke na različnih področjih, kot so glasba, kultura, umetnost, šport, tehnika in znanost in ne izkazujejo zgolj dobrega učnega uspeha. Velik poudarek je na mednarodni konkurenčnosti posameznika, v času šolanja v tujini je tako možno pridobiti tudi enkratno denarno pomoč. Občina je v letu 2016 začela z izvajanjem tovrstnega projekta štipendiranja s ciljem prepoznavanja talentov in podpore mladim pri pridobivanju znanja. Ob tem je poudarek na spodbujanju razvoja in promociji občine, ki ju posameznik lahko uresničuje s svojimi izjemnimi dosežki v času izobraževanja in v želji, da se perspektivni mladi, ki pridobivajo znanje v tujini, po zaključku šolanja tudi vrnejo nazaj.

V letu 2016 se je na razpis prijavilo 57 kandidatov, ki so podali 51 vlog za izredno štipendijo in 10 vlog za enkratno denarno pomoč za izobraževanje v tujini. Komisija za štipendiranje je izbrala tri štipendiste, izjemno uspešne na področjih tehnike, naravoslovne znanosti in glasbe. Podeljeni sta bili tudi dve enkratni denarni pomoči za študij v tujini.

KOLIKO OBČANE STANE OSNOVNO ŠOLSTVO

V Mestni občini Novo mesto je osnovno šolstvo organizirano v sklopu devetih osnovnih šol in štirih podružničnih osnovnih šol. V šolskem letu 2014/15 je bilo v šolo vključenih 3.375 učencev, v šolskem letu 2015/2016 pa 3.424 učencev.

Število učencev in oddelkov, ki so v šolskem letu 2014/15 in 2015/16 obiskovali osnovno šolo (OŠ), osnovno šolo s prilagojenim vzgojno izobraževalnim programom z nižjim izobrazbenim standardom (PVIP) in posebni program vzgoje in izobraževanja (PPVI) ter glasbeno šolo, je razvidno iz spodnje tabele.

Prilagojen vzgojno izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (PVIP) in posebni program vzgoje in izobraževanja (PPVI) se izvaja na OŠ Dragotina Ketteja.

	Šolsko leto 2014/15	Šolsko leto 2015/16
Št. učencev OŠ	3.283	3.335
Št. oddelkov OŠ	168	177
Št. učencev PVIP	58	57
Št. oddelkov PVIP	9	9
Št. učencev PPVI	34	32
Št. oddelkov PPVI	5	5
Št. učencev glasbene šole	655	655
Št. oddelkov glasbene šole	35	35

Financiranje delovanja osnovnih šol zagotavljata država in lokalna skupnost, nekaj sredstev pa zagotavljajo tudi šole same s prodajo blaga in storitev. Pri financiranju osnovnih šol največ sredstev zagotavlja država, in sicer od 82 do 85 %, od 3 do 6 % lokalna skupnost, od 7 do 11 % pa šole zagotovijo s prihodki, pridobljenimi s prodajo blaga in storitev, 1 do 2 % pa predstavljajo drugi prihodki.

V skladu z zakonodajo se iz sredstev lokalne skupnosti zagotavljajo:

- objekti, v katerih se izvaja osnovnošolski program,
- sredstva za plačilo stroškov za uporabo prostora in opreme za osnovne in glasbene šole in drugi materialni stroški vezani na obratovanje (tu niso všteti programski stroški, za katere sredstva zagotavlja država),
- sredstva za investicijsko vzdrževanje nepremičnin in opreme,
- sredstva za investicije za osnovne in glasbene šole,
- sredstva za prevoze učencev osnovnih šol,
- sredstva za dodatne dejavnosti osnovne šole in
- glasbenim šolam sredstva za nadomestila delavcem v skladu s kolektivno pogodbo.

NAKAZILA OSNOVNIM ŠOLAM V LETU 2015 IN 2016

Namen nakazila	Višina nakazil	
	2015	2016
Tekoči materialni stroški	516.459	625.241
Tekmovanja učencev v znanju	9.500	9.500
Sofinanciranje naravoslovnih in kulturnih dni	21.000	21.000
Zgodnje poučevanje tujega jezika	20.820	15.680
Sofinanciranje kosil	46.572	44.692
Prevoz učencev s šolskimi kombiji	34.759	28.273
Učna pomoč	70.311	89.642
Financiranje varuha	16.740	17.897
Skupaj	736.161	851.925

MO Novo mesto v okviru tekočih materialnih stroškov šolam zagotavlja sredstva za elektriko, komunalno, ogrevanje in druge materialne stroške, kot so: zavarovanje, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, varovanje objektov, dimnikarske storitve, stroški najemnin za prostore, najete za izvajanje pouka in vzdrževanje dvigala, če ga šola ima. Glasbeni šoli poleg naštetih stroškov zagotavljamo še del programske odvisnih materialnih stroškov, ki jih osnovnim šolam zagotavlja država.

V letu 2015 smo šolam zagotovili sredstva za tekoče materialne stroške za 11 mesecev, za en mesec so si šole materialne stroške krile same iz presežka prihodkov nad odhodki v skupni višini cca 48.000 EUR, sredstva za zavarovanje objektov in opreme so bila v letu 2015 nakazana neposredno zavarovalnici (približno 33.000 EUR) in ne šoli kot v letu 2016, zato je tolikšna razlika v nakazilu sredstev v letu 2015 in 2016.

Sredstva za tekmovanja učencev v znanju so šolam dodeljena za dosežke, udeležbo in za organizacijo tekmovanj na podlagi poročil, ki jih šole pošljejo MO Novo mesto po končanih tekmovanjih, in na podlagi meril, ki so vnaprej določena.

Šole v skladu z letnim delovnim načrtom in predmetnikom v vsakem šolskem letu organizirajo od tri do pet naravoslovnih

in od tri do pet kulturnih dni, odvisno od razreda. Z nakazanimi sredstvi sofinanciramo izvedbo enega naravoslovnega ali kulturnega dneva.

Osnovnim šolam zagotavljamo sredstva za zgodnje učenje tujega jezika že od leta 1998. Šole ga izvajajo v oddelkih 3. razreda po dve uri tedensko na oddelek. Poučevanje izvajajo vse osnovne šole razen OŠ Dragotina Ketteja. Od septembra 2015 sredstva za zgodnje učenje tujega jezika OŠ Bršljin zagotavlja država in ne več lokalna skupnost, ker je bila šola s strani MIZŠ izbrana za poskusno uvajanje zgodnjega poučevanja tujega jezika. Z mesecem septembrom 2016 je država zgodnje učenje tujega jezika začela financirati tudi OŠ Grm, OŠ Otočec in OŠ Stopiče. Septembra 2017 pa naj bi zgodnje učenje tujega jezika v celoti financirala država, kar je prepoznala kot pomembno in bo zato zgodnje učenje tujega jezika umestila v predmetnik tudi na razredni stopnji.

V letu 2015 so se približno 122 učencem iz socialno ogroženih družin krili stroški kosil, v letu 2016 pa približno 117 učencem.

Sredstva za prevoz učencev s šolskimi kombiji zagotavljamo OŠ Bršljin, Brusnice, Otočec in Stopiče, ki tovrstne prevoze izvajajo.

Sredstva za učno pomoč in mentorstvo učencem Romom v OŠ so bila namenjena za financiranje plač in drugih osebnih prejemkov, prispevkov in premij za dodatno pokojninsko zavarovanje za dva strokovna delavca, zaposlena v OŠ Bršljin, ki nudita učno pomoč učencem Romom od 1. do 9. razreda in za osebo s srednješolsko izobrazbo, ki v OŠ Bršljin skrbi za učence Rome. Od septembra 2015 naprej pa so bila sredstva namenjena še za sofinanciranje plač in drugih osebnih prejemkov za romsko mentorico na OŠ Bršljin in na OŠ Dragotina Ketteja.

Za varuha, zaposlenega v OŠ Dragotina Ketteja, ki izvaja jutranje varstvo in varstvo vozačev ter pomoč učencem v oddelkih, zagotavljamo sredstva za plače, prispevke in druge osebne prejemke.

Glasbeni šoli so bila nakazana sredstva za tekoče materialne stroške za enake namene, kot jih krijemo osnovnim šolam, poleg tega smo jim zagotavljali del programsko odvisnih materialnih stroškov, ki jih šola potrebuje za izvajanje programa, del sredstev za permanentno izobraževanje učiteljev in del sredstev za nakup in obnovo glasbil ter vsa potrebna sredstva za kritje stroškov prehrane med delom in prevoza na in iz dela, kot to določa kolektivna pogodba.

NAKAZILA GŠ MARJANA KOZINE

Namen nakazila	Višina nakazil	
	2015	2016
Tekoči materialni stroški	24.672	32.201
Programsko odvisni materialni stroški	5.000	5.000
Sredstva za izobraževanje učiteljev	3.200	3.200
Nakup in obnova glasbil	10.000	10.000
Prehrana med delom in prevoz na in iz dela	48.390	46.183
	91.262	96.584

V skladu s 56. členom Zakona o osnovni šoli je lokalna skupnost dolžna zagotavljati sredstva za prevoze učencev v šolo in iz šole. Prevoze zagotavljamo s pogodbenimi prevozi, ki jih izvaja koncesionar, podjetje Arriva, Dolenjska in Primorska, d. o. o. in z javnimi prevozi. Prevoz učencev s posebnimi potrebami pa zagotavljamo tudi z individualnimi prevozi, ki jih izvajajo starši, stroške pa krije lokalna skupnost.

STROŠKI PREVOZOV UČENCEV

	Višina nakazil	
	2015	2016
Pogodbeni prevozi, javni in indiv. prevozi	560.094	530.634

V celoti je lokalna skupnost, poleg zagotavljanja prostorov za delovanje, za nemoteno izvajanje programov osnovnih šol in glasbene šole odštela 1.387.517 EUR v letu 2015 in 1.479.143 EUR v letu 2016.

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

FEBRUAR 2017

Foto: Urban Kramar

OBČINSKE ŠTIPENDIJE

Občinski svetniki so decembrsko sejo začeli nekoliko drugače, saj so spoznali študente in prejemnike enkratnih denarnih pomoči Mestne občine Novo mesto. Na Občini smo namreč po nekaj letih znova uvedli štipendije in denarne pomoči, s katerimi prihajamo naproti perspektivnim mladim Novomeščanom, ki bodo imeli z novim sistemom štipendiranja priložnost, da razvijajo svoje posebne talente. Sredstva so prednostno namenjena posameznikom z izjemnimi dosežki na različnih področjih, kot so kultura, umetnost, šport in znanost. Prispelo je **51 prijav za štipendije in 10 prijav za enkratno denarno pomoč**. Prejemniki izredne štipendije so **Gal Pavlin**, študent prvega letnika univerzitetnega programa na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, **Manja Slak**, študentka 2. letnika na Univerzi za glasbo na Dunaju, in **Uroš Prešern**, študent prvega letnika biokemije na Fakulteti

za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani. Prejemnika enkratne denarne pomoči za izobraževanje sta **Dominik Pavlenič**, študent klasičnih tolkal na Univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost v Gradcu v Avstriji in **Domen Bohte**, študent Prins Claus konservatorija v Groningenu na Nizozemskem. Štipendija se podeljuje za obdobje trajanja študija in znaša 300 evrov mesečno za študij v tujini in 200 evrov za študij v Sloveniji. Enkratna pomoč znaša 500 evrov.

OBČINSKI NAGRAJENCI

Na februarski seji so bili v ospredju letošnji nagrajenci Mestne občine Novo mesto za leto 2016. Častnim občanom Mestne občine Novo mesto se pridružuje **Ria Bačar**, ki je bila nagrajena za življenjsko delo in dosežene pomembnejše trajne uspehe na novinarskem in publicističnem področju. **Nagrado Mestne občine Novo mesto** prejmejo režiser **Žiga Virc** (za pomembnejše trajne uspehe na področju

filmskega ustvarjanja), športnik **Primož Kobe** (za pomembnejše trajne uspehe na področju športa) in učiteljica **Zinka Muhič** (za pomembnejše trajne uspehe na vzgojno-izobraževalnem področju). **Trdinovi nagradi** prejmeta **Barica Smole** (za pomembnejše trajne uspehe na literarnem področju) in **Marjan Hren** (za pomembnejše trajne uspehe na kulturnem in literarnem področju ter pri ohranjanju kulturne dediščine). **Grb Mestne občine Novo mesto** prejmejo **Gimnazija Novo mesto**, **Škofija Novo mesto** in prostovoljka Anica Korasa.

PRORAČUN 2018

Februarja so svetniki v prvem branju potrdili **proračun za leto 2018**. Proračun je usmerjen predvsem v uskladitev z investicijskimi prioritetami, začrtanimi v Izvedbenem načrtu Trajnostne urbane strategije, za katere si občina obeta tudi **9,8 milijonov evrov evropskih kohezijskih**

sredstev. Proračun je pripravljen tako, da omogoča lažje prijave na razpise za evropska kohezijska sredstva in bolj tekoče izvajanje investicij. Na občini v marcu pričakujemo prve pozive iz naslova projektov Trajnostne urbane strategije in do takrat moramo imeti pripravljeno ustrezno finančno podlago za prijavo projektov. Izboljšati želimo pogoje za razvoj gospodarstva z urejanjem gospodarskih con, obenem pa s socialnimi programi nuditi ustrezno podporo ranljivim skupinam. Treba je razvijati programe na področju športa, kulture, turizma, kjer je prostora za razvoj še veliko, in posebne ukrepe za posamezne skupine (starejši, družine, mladi), kot so na primer zmanjšanje cene vrtca za družine s stanovanjskim kreditom in mestna blagajna, ki so bili uvedeni v letu 2016. Na Mestni občini Novo mesto smo si za leto 2018 zadali še nadaljnje regijsko povezovanje in razvoj (skupna javna uprava, obrat za mehansko biološko predelavo odpadkov), uvedbo inovativnih storitev za občane (mobilnost), nadaljnjo podporo krajevnim skupnostim ter izvajanje primarnih nalog, kot so razvoj in vzdrževanje komunalne in cestne infrastrukture.

KADROVSKE ZADEVE

Na zadnjih dveh sejah je prišlo do dveh sprememb v svetniških klopeh. Po odstopu **Renate Zupančič iz Liste Gregorja Macedonija** je decembra mandat za člana občinskega sveta prevzela **Jasna Kos Plantan**. Po odstopu **Nine Jakovljevič** iz svetniške skupine Solidarnost pa je februarja mandat za člana občinskega sveta prevzel **Mitja Sadek**.

Renati Zupančič je zaradi odstopa s funkcije članice Občinskega sveta v novembru 2016 prenehal tudi mandat kot članici **Odbora za davčno politiko, proračun in finance**. Občinski svet je za nadomestno članico imenoval svetnico **Jasno Kos Plantan**. Jasna Kos Plantan bo Renato Zupančič prav tako nasledila kot članica **Odbora za spremljanje položaja romske skupnosti**. Za nadomestnega člana Komisije za vloge in pritožbe je Občinski svet imenoval **Mira Škufco**, ki bo nasledil Slavka Gegiča. Za štiriletno obdobje so svetniki imenovali še člane Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem

prometu. Za predsednika sveta je bil imenovan **Borut Šuštaršič**.

Občinski svet je podal soglasje k imenovanju **Gregorja Blažiča za direktorja-poveljnika Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto** za štiriletno mandatno obdobje.

Po izteku štiriletnega mandata prejšnjih članov je Svet Osnovne šole Bršljin dobil nove predstavnike. To so postali **Goran Makar, Vladimir Metelko in Milan Zupančič**. Nove predstavnike ustanovitelja je dobil tudi **Svet Osnovne šole Otočec**. To so **Zofija Turk, Alina Miketič in Joži Sečnjak**. Za predstavnico lokalne skupnosti v **Svetu zavoda Ekonomske šole Novo mesto** je bila za štiriletno mandatno dobo imenovana **Frančiška Renuša**.

VAROVANJE OKOLJA

Občinski svet je sprejel predlog **Občinskega programa varstva okolja Mestne občine Novo mesto**. Program definira ključne probleme v občini na področju varstva okolja ter ukrepe, ki so potrebni za njihovo odpravo. V postopku priprave programa je bilo opredeljenih **sedem strateških ciljev za obdobje do leta 2020**:

- Dolgoročno zagotavljati ustrezne količine **kakovostne pitne vode**,
- varstvo **zraka**,
- učinkovito gospodarjenje z **odpadki** in zagotavljanje **kakovosti tal**,
- vzdrževanje oziroma izboljšanje stanja **mestnih gozdov**,
- izboljšati **vizualne kakovosti prostora**,
- varstvo pred **hrupom** in **trajnostna prometna ureditev**,
- Novo mesto – zeleno mesto (**informiranje in ozaveščanje** o odgovornem ravnanju z okoljem, z dolgoročno kampanjo).

PARKIRANJE STANOVALCEV MESTNEGA JEDRA

V skrajšanem postopku je bil februarja sprejet **Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ureditvi cestnega prometa v Mestni občini Novo mesto**. Najpomembnejša je sprememba določil,

ki se nanašajo na dovolilnice, namenjene stanovalcem mestnega jedra, ki imajo prijavljeno stalno prebivališče in imajo vozilo pisano na svoje ime. Z novimi določili se bosta lahko izdali **do dve dovoljenji za parkiranje na gospodinjstvo**, upravičenec pa mora biti **lastnik vozila oziroma upravičen do uporabe ter imeti stalno ali začasno bivališče** na tem območju.

OSTALI SKLEPI

Potrjen je bil usklajen predlog **Občinskega podrobnega prostorskega načrta Tovarna zdravil Krka-1** v drugi obravnavi. Namen izdelave načrta je opredelitev sodobnejših pogojev za prostorski razvoj tovarne. Prav tako je bil potrjen dopolnjen osnutek sprememb in dopolnitev **Občinskega podrobnega prostorskega načrta Nadomestna gospodarska cona ob Straški cesti** v prvi obravnavi. Spremembe in dopolnitve OPPN so predvidene samo v jugozahodnem delu območja urejanja, kjer namerava investitor zgraditi visokoregalno skladišče. Poleg tega želi investitor na delu območja dopustiti možnost izgradnje proizvodnega oziroma skladiščnega objekta.

Občinski svet Mestne občine Novo mesto se je opredeljeval glede **sporazumov TTIP, CETA in TiSA**. Potrdili so sklep, da sporazumi TTIP, CETA in TiSA predstavljajo veliko tveganje za socialne, ekološke, zaposlitvene in prehranske standarde, da se sprejemajo na netransparenten in nedemokratičen način, brez vključevanja prebivalstva Evrope ter njenih regij in občin ter nato pooblastila župana, da pozove Vlado Republike Slovenije, evropske poslance ter Državni zbor, naj odklonijo podporo, ne ratificirajo oziroma zavrnejo predloge za sklenitev in podpis omenjenih sporazumov. Svetniki niso potrdili predloga o simbolni razglasitvi Mestne občine Novo mesto za območje, na katerem tajni sporazumi (TTIP, CETA, TiSA) nimajo veljave.

Z drugo obravnavo so svetniki sprejeli dopolnjeni osnutek o spremembah in dopolnitvah **Odloka o Ureditvenem načrtu za obrtno-industrijsko cono Livada** (SD UN Livada – 2), ki sledi prizadevanjem občinske uprave pri urejanju obstoječih gospodarskih con za morebitne vlagatelje.

Dneve evropske kulturne dediščine smo obeležili z razstavo Odkrita arhitektura 1900-2000 in izdajo zbornika z enakim naslovom. (1)

Glavna tema srečanja s francosko veleposlanico Marion Paradas je bila gospodarsko sodelovanje. (3)

Družina Marolt, ambasadorji naše okoljske kampanje Vse se vrača, si je prislužila simpatično nagrado za barvito ločevanje odpadkov v njihovem gospodinjstvu. (4)

Ob martinovanju smo izbrali županovo vino. (2)

Tradicionalna skupinska fotografija na sprejemu krvodajalcev. (5)

Pri okrasitvi županove novoletne jelke nam je znova pomagala četica mladih pomočnikov. (6)

Decembrsko vzdušje v središču mesta so pričarale tudi dobro založene stojnice božičnega sejma. (7)

Mestna občina Novo mesto je med kandidati za priznanje Zlati kamen, ki se podeljuje najprodornejšim slovenskim občinam. (8)

Župan je navdušen teniški igravec, morda pa se bo po tem obisku navdušil še za namizno različico tega športa. (9)

Ob svetovnem dnevu prostovoljcev smo pripravili tradicionalni sprejem za novomeške prostovoljce. (10)

Županov sprejem so s svojo predstavo obeležili plesalci Plesnega studia Novo mesto. (11)

Na prihodnost novomeške tržnice sije sonce. (12)

Certifikat Mladim prijazna občina, ki smo ga prejeli pred kratkim, je lepa spodbuda za naša nadaljnja prizadevanja. (13)

Glavni trg so decembra obiskali tudi dobri možje. (15)

Pester praznični program je privabil številne obiskovalce. (14)

Mrežo prenosnih defibrilatorjev smo razširili na Ratež in Dolž. (18)

Prejemniki občinskih štipendij so svoje načrte za prihodnost predstavili županu. (19)

Na predvečer kulturnega praznika so nam novomeški simfoniki v nabito polni dvorani Marof znova pripravili spektakel. (22)

Sprejemi uspešnih novomeških športnikov so nam v veliko veselje in ponos. Če gre za prvo igralcko evropske teniške lestvice pa še toliko bolj. (20)

Turistično informacijski center je dobil novo, lepšo podobo. (21)

Načrtovanje prometne prihodnosti Novega mesta se je nadaljevalo z javnimi razpravami. (23)

Skrb za okolje ne pozna zimskega spanja. (24)

Častitljivih 100 let je gospa Doberdrug dočakala v odlični formi. (25)

Nino Jakovljevič je v poslanskih klopih Solidarnosti zamenjal Mitja Sadek. (26)

Meseca februarja smo na rotovžu gostili madžarsko veleposlanico Edit Szilágyiné Bátorfi. (27)

Sodelovanje s krajevnimi skupnostmi pri sofinanciranju manjših, a nikakor manj pomembnih projektov, se je izkazalo za dobro prakso. (28)

Novo mesto se je predstavilo na največjem turističnem sejmu pri nas – Natour Alpe Adria. (29)

Javno-zasebno partnerstvo s Petrolom, pri projektu energetske sanacije javnih stavb, so strokovnjaki označili za inovativni pilotni projekt v državnem merilu. (30)

Decembra smo na seji občinskega sveta predstavili prvo generacijo občinskih štipendistov. (17)

Ozko prometno grlo pri mostu na Težki vodi je dočakalo prenovu. (16)

Prireditev Športnik leta se je znova vrnila v hram novomeškega športa – dvorano Marof. (30)

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Novo mesto je vedno veljalo za občino z najbolj razvito mladinsko infrastrukturo, ki jo je v najboljših časih razvilo Društvo novomeških študentov. Društvo ni nikoli uživalo posebne podpore občine, kot so jo podobni javni zavodi za mlade v ostalih občinah. DNŠ s svojimi zavodi je zaslužen za najbolj pester in kvaliteten program, ki je na voljo mladim in ostali generaciji. V preteklosti sem na društvo oziroma njegovo vodstvo mogoče večkrat gledal z nezaupanjem, vendar danes vem, da sem lahko hvaležen, da sem bil lahko uporabnik vseh pestrih programov, projektov in infrastrukture. Vse to ustvarja društvo s študenti in dijaki, ki si pri izvajanju, organizaciji in kreiranju nabirajo prve izkušnje.

Kot pomembne mladinske producente, ki pripomorejo h kvalitetnemu preživljanju prostega časa za mlade, naj omenim še naslednje nepogrešljive akterje: taborniki, skavti, StartUp Novo mesto, DRPD, vsa športna in kulturna mladinska društva. Vsi ti so zaslužni, da je Novo mesto v letu 2016 prejelo certifikat Mladim prijazna občina, s katerim se je občina zavezala, da bo posebno skrb namenila mladini.

Strategija za mladino je sprejeta, tako da vse, kar še ostane, je ustrezna podpora strategiji skozi proračun, ki je v fazi sprejema. Glede na županovo poreklo bi se pričakovalo, da ustrežna skrb za mlade ne bi smela biti vprašljiva. Ali pač?

Matic Vidic, Lista SZV

■ Mladi in starejši imamo podobne potrebe

V pred kratkim sprejeti Trajnostni urbani strategiji Novo mesto 2030 je med drugim zapisano: Novo mesto je in naj ostane mesto srečnih in veselih ljudi.

Ali je danes naše mesto res takšno? Mladi, nekateri s končanim študijem, drugi proti koncu so mi brez predaha, skoraj z jezo postavljali naslednja vprašanja:

Kako naj bom srečen, če še več let ne vidim možnosti, da bi se odselil od staršev, dobil tako zaposlitev, ki bi mi omogočila ustvarjanje materialnih podlag za najem ali nakup lastnega stanovanja ...? Kdaj si bom lahko ustvaril družino, imel otroke? Je res treba, da imamo v svoji občini toliko prekarnega dela, kljub dobro stoječim gospodarskim družbam? Je kdo iz občinskega sveta govoril kdaj s predsedniki uprav in generalnimi direktorji in jih prosil, naj nas zaposlijo brez posredovanja agencij, ki še dodatno zmanjšujejo naše že tako in tako nizke plače? Saj imajo vse mehanizme, da nas bodo odpustili, če ne bomo dobro delali. Zakaj v našem mestu, v katerem dela skoraj toliko ljudi, kolikor ima prebivalcev, ni stanovanj? Mesto se zaradi tega hitro stara. Izgublja prijaznost, izgublja življenje, pozitivno energijo, je prazno ...

Veliko je bilo očitkov starejšim, v smislu, vam je lahko, imate pokojnine, ki jih mi najbrž ne bomo imeli nikoli ...

Ste kdaj pomislili, da je Dolenjska za prekmursko regijo najbolj revna? In k tem neslavnim statističnim podatkom največ pripomorejo prav starejši z nizkimi pokojninami. Izločeni so iz socialnih stikov, veliko izmed njih je zelo bolnih. In stanje se hitro slabša.

Bodo ti lahko zapustili svoja stanovanja mladim, sami pa odšli v stanovanja, prilagojena uporabi starejšim, v varovana stanovanja? Bodo starejši lahko našli prostor, ko jih bo veliko med njimi postalo dementskih, kjer bodo preživeli zadnje kratko obdobje življenja? Se bodo v tistih kratkih letih po upokojitvi lahko vsaj kakšno uro zadrževali v medgeneracijskem centru, ki ga moramo še zgraditi? Bomo do njih prijazni v majhnih pozornostih (kakšen popust pri vstopnicah za obisk prireditve, cenejši prevoz z avtobusom po mestu, prilagoditev pešpoti njihovim možnostim uporabe ...)

Torej, je naše mesto res mesto srečnih, veselih ljudi? Vsak naj poišče odgovor sam. Jaz verjamem, da to lahko postane. Samo trdo je treba delati. In v sodelovanju je možno več narediti.

Mag. Adolf Zupan, svetniška skupina DeSUS

V GAS – Gospodarsko aktivni stranki si prizadevamo, da bi v SLO in v MONM kar v največji možni meri vzpostavili primerljivo gospodarsko okolje in primerljiv šolski sistem z ostalimi razvitimi EU državami. Torej sistem, kjer se mladi iz SLO in MONM ne bodo selili s trebuhom za kruhom, temveč bodo aktivno soustvarjali doma.

Tako smo si v svetniški skupini prizadevali za sprejem in potrditev OPPN za Revoz, Krko, Livado in Brezovico. V GAS smo pripravili predlog spremembe Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v MO Novo mesto in predlog za uskladitev tega z navodili Finančne uprave RS. Saj smo Občani MONM trenutno v neenakopravnem položaju.

Opozarjali smo:

- da še vedno ni izveden velik del »Programskih prioritiet za leto 2015«
- na ogrožanje izvedbe infrastrukturnih projektov, ki naj bi bili v večini financirani z državnimi sredstvi. S tem ko so se z rebalansom proračuna za leto 2017 zmanjšala nujno potrebna lastna sredstva in se ne zagotavlja zadostna lastna udeležba,
- na malomaren odnos do 173 kulturnih spomenikov lokalnega pomena. Za obnovo in vzdrževanje vseh skupaj je MONM v letu 2017 predvidela v proračunu le 9000 EUR.
- na negospodarno in nenamensko trošenje davkoplačevalskega denarja za razne idejne študije za projekte, kjer je že vnaprej jasno, da nimajo nikakršne ekonomske upravičenosti.

Občina malomarno in negospodarno ravna s svojo lastnino. Tipičen primer so občinske ceste (skupaj jih je več kot 400 km), ki so nujno potrebne obnove. V predlogu proračunu za leto 2018 je za preplastitve teh predvidenih le 200.000 EUR.

Na drugi strani so v proračunu za leto 2018, v nekajkrat večjih zneskih, predvideni razni »mehki« projekti ter študije o izvedljivosti teh projektov, ki ne sodijo v osnovne oziroma primarne naloge občine in od katerih bodo imeli koristi zgolj pripravljavci študij in morda posamezniki oziroma posamezne skupine občanov.

Alojz Kobe, GAS – Gospodarsko aktivna stranka

Kje se je izgubil pogum? Začetek februarja 2017. »Novi« Zavod Novo mesto ustanovljen 14. 7. 2016, ostaja virtualni izdelek »zakonodajne mašinerije« vladajoče koalicije in nevarno maje demokracijo in svobodo v Novem mestu.

V Zavodu sta kultura in šport že sedmi mesec brez direktorja iz stroke in na tnalu

odvisnosti financiranja iz javnega denarja in (ne) razumevanja s trenutno politiko. Zakaj nihče, ne v strokovni javnosti ne v javnem prostoru, nima poguma, da bi zavpil, da si prestolnica Dolenjske in volivci ne zaslužimo Odloka o Zavodu, ki ni šel skozi predpisano obravnavo na občinskem svetu in ne tričetr letnega eksperimentiranja na področju kulture in športa. Filozofinja Cynthia Fleury, pravi, da živimo v času pomanjkanja poguma in da so ljudje raje strahopetni. Vendar ne smemo molčati. Zavod Novo mesto je nase nalepil packe, ki si jih bo težko izbrisal. Občinski svet je 14. 7. 2016 brez obrazložitve odlokov, brez vsake vsebinske razprave, brez odgovorov na opozorila strokovne javnosti, brez upoštevanja negativnega sklepa Komisije za statut in poslovnik in v posmeh pravni stroki in brez kančka politične modrosti in previdnosti sprejel odloke in uvedel spremembe. Sedaj nimamo več KC Janeza Trdine, imamo brezimni Zavod Novo mesto, nimamo več Agencije za šport. Imamo virtualni Zavod Novo mesto, ki ga ne vidimo, ne slišimo, imamo vršilca dolžnosti direktorja zavoda, imamo povsem politično izbrane člane sveta, ki so se javili na prepozno objavljeni javni razpis in brez minimalnega osem dnevnega razpisnega roka in brez slabe vesti potrjeni, na nejavno sklicani, izključno koalicijsko sestavljeni Komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja in občinskem svetu. In medtem ko edino v SMC opozarjamo na kršitev zakona, statuta, odloka, poslovnika, ko sva edina neodvisna pravnik - predsednica in član komisije zaradi nestrinjanja z (zlo) rabo politike - odstopila, snovalci sprememb nimajo poguma pogledati se v ogledalo. Najdejo krivca – marljivega občinskega uradnika, ki je v petek zvečer, po zaključku delovnega časa, v masi prepozno naloženega dela, če ga je sploh dobil na mizo, morda pozabil objaviti razpis seje kadrovske komisije, ki jo je predsednik sklical en teden prezgodaj. Zakaj manjka županu, predsedniku kadrovske komisije in koaliciji pogum, da prizna: »Novomeščani, polomili smo ga, novega Zavoda ne bomo imeli. Preveč napak smo naredili pri porodu, da bi v novorojenčku združena kultura, šport, mladina in turizem lahko svobodno zaživeli in zrastle!«

Zaključujem z mislijo C. Fleury: »Izostanek poguma vodi v izginjanje morale. S tem izgubljam svojo dušo in potem izgubimo demokracijo, ki je postulat pravne države.« V Novem mestu smo ta vrata, žal, odprli. Potrebovali bomo pogum, da jih zapremo.

Borut Škerlj, svetnik in predstavnik svetniške skupine SMC

V Novem mestu imamo izjemno študentsko društvo, ki je eno med redkimi v Sloveniji, ki je pustilo trajen pečat v mestu in ne v žepih posameznikov. Čeprav se sredstva za študentske klube iz leta v leto zmanjšujejo pa za Društvom novomeških študentov ostaja Hostel Situla, ki bo s svojim dobrim poslovanjem društvu in vsem ostalim povezanim zavodom tudi v prihodnje zagotavljal stabilnost in neodvisnost.

Skupina DNŠ seveda ne more biti v nedogled glavni kulturni inovator v mestu. Resnici na ljubo, zaradi čedalje manjše pogače na državni ravni, so danes študentski klubi že čez svoj zenit. Zato mora v te čevlje stopiti lokalna skupnost s svojo mladinsko politiko.

Prvi korak je že bil storjen z izdelavo strategije za mlade. Ravno v teh dneh pa se oblikuje proračun za leto 2018, v katerem lahko prvič zaznamo konkretne premike mladinske politike. Zavodu Novo mesto so namenjena sredstva, ki bodo izključno za mladinske dejavnosti. Druga, morda še bolj zanimiva postavka, je 350 tisoč evrov, namenjenih za mladinski center. Kot kaže, se za mlade v Novem mestu, v tem trenutku, odvijajo ključni razvojni koraki. Želja občine je, da se mladinska dejavnost razvije na področju Loke. Seveda pa infrastruktura ne bo dovolj. Potreben bo tudi entuziazem, zagnanost, prostovoljstvo in želja po učenju ter predajanju znanja na naslednje generacije. Vse to torej, kar je doslej že krasilo novomeško študentsko sceno in ki si tudi zato zasluži vso podporo lokalne skupnosti.

Marko Dvornik, svetniška skupina NSI

Na začetku lanskega decembra je Novo mesto s strani Inštituta za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije, prejelo certifikat Mladim prijazna občina. Ta naziv prejmejo lokalne skupnosti v Sloveniji, ki z načrtnim obravnavanjem področja mladine in z uspešnim izvajanjem ukrepov za reševanje mladinske problematike na lokalni ravni na področjih organiziranja, informiranja, participacije, zaposlovanja in izobraževanja mladih ter aktivne stanovanjske politike za mlade, le-tem ponujajo prijaznejše okolje za življenje in razvoj. V programu MO SDS NN ima mladinska politika pomembno mesto, zato smo zadovoljni, da se uresničuje tudi z našo pomočjo.

V vsaki lokalni skupnosti mora obstajati interes po sodelovanju z mladinskimi organizacijami in društvi. Tako se lahko razvija in oblikuje mladinska politika v lokalni skupnosti. Ob tem je pomembno pravilno razumeti, da mladinska politika

ni politika mladih, niti ni politika o mladih, ampak je politika za mlade. Mladinska politika v svojem bistvu predstavlja nabor ukrepov na različnih področjih javne politike, katerih namen je integracija vedno novih generacij v posamezne dele življenja družbe, predvsem pa spodbujanje čim hitrejšega osamosvajanja mladih ter njihovo sodelovanje in soodločanje o zadevah, ki se jih tičejo in so pomembne za njihovo prihodnost.

Občinski svet Mestne občine Novo mesto je že na svoji 11. redni seji v tem mandatu, decembra 2015, sprejel Strategijo mladih v Mestni občini Novo mesto do leta 2020, ki vsebuje 29 ukrepov na različnih življenjskih področjih, kot so izobraževanje, zaposlovanje, bivanjske razmere, zdravje, participacija ter kultura in prosti čas. Strategija med drugim zajema vzpostavitev mladinskega centra, ki mladim omogoča neformalna izobraževanja in možnost kakovostnega preživljanja prostega časa, triletne razpise za sofinanciranje programov za mlade, možnost opravljanja študijske prakse in pripravništev v občinski upravi in javnih zavodih, podporo pri zaposlovanju dolgotrajno brezposelnih v okviru javnih del, spodbude podjetništvu med mladimi ter nadaljnje sofinanciranje štipendij, vključenost mladih v vse stanovanjske politike občine, subvencije tržnih najemnin in komunalnega prispevka, ukrepe na področju zdravja, ki bodo mladim omogočili sofinanciranje zdravstvenih programov, možnosti brezplačne uporabe notranje in zunanje športne infrastrukture, sofinanciranje skupinske vadbe v zimskem času ter tudi ukrepe na področju vključenosti mladih v procese odločanja na lokalni ravni, prostovoljstva in mobilnosti mladih.

V svetniški skupini SDS menimo, da je mlade treba poslušati, jih spodbujati in jim dati priložnost, da se pokažejo in izkažejo. Ob vsem tem pa bodo zagotovo zelo dragocene in zaželene tudi izkušnje in nasveti starejših.

Eva Filej-Rudman, svetniška skupina SDS

V SLS želimo, da mladi začutijo odgovornost zase.

Svetniška skupina SLS podpira izboljšanje pogojev za mlade v okviru vseh prostoračasni dejavnosti: šport, kultura, gasilci in druge dejavnosti, v katerih so le mladi zagotovilo za razvoj. Naša stalna zahteva je, da v proračunu zagotovimo sredstva za programe društev in razvoj podeželja.

Zelo podpiramo in spodbujamo delovanje Društva podeželske mladine Novo mesto, ki je izjemno ponosno na svoje delovanje, na področju dela z mladimi in na ohranjanju tradicije. Člani društva so mladi s po-

deželja in mesta, ki imajo željo in voljo po povezovanju, druženju in izobraževanju. Velik pomen dajejo fizičnim aktivnostim v sklopu kmečkih iger, ki so neke vrste podeželske igre brez meja. Društvo organizira občinske ter se udeležuje regijskih in državnih kmečkih iger. Vključeno je v Zvezo slovenske podeželske mladine, ki poleg poletnih in zimskih športnih iger organizira zelo koristne izobraževalne seminarje in strokovne ekskurzije v tujino. Za mlade pa je zelo pomembno druženje z vrstniki iz regije ter celotne Slovenije. Člani izmenjujejo svoje izkušnje, pridobivajo prijatelje, splete se tudi kakšno resnejše poznanstvo. Vsako pridobljeno dodatno znanje pa mladim predstavlja prednost v življenju.

V SLS pozdravljamo, da bodo mladi posebna skrb Zavoda Novo mesto. Želimo, da Zavod začne delovati in da mladi dobijo svojo priložnost.

Podpiramo prizadevanja, da MONM postane prijazna do invalidov in oseb s posebnimi potrebami. Ta skupina mladih potrebuje še posebno pozornost in razumevanje.

Mag. Franci Bačar, svetniška skupina SLS

V Solidarnosti smo podprli sprejetje Strategije za mlade v MONM 2020, zdaj pa je treba s konkretnimi ukrepi slediti njene- mu izvajanju po načrtani časovnici.

Nedvomno je treba mladim nameniti posebno pozornost in jim z dodatnimi ukrepi nameniti podporo pri odpravljanju izhodiščne neenakosti ter sprejeti sistemske rešitve za njihovo vključevanje ter doseganje ekonomske in socialne neodvisnosti.

Med prioritete ukrepe, ki jih je treba začeti naslavljeni že z letošnjim letom, je po vključitvi področja mladine v Zavod Novo mesto tudi vzpostavitev infrastrukture mladinskega centra, ki bo na enem mestu s strokovnimi delavci povezoval vse programe, priložnosti, informacije ter organizacije za kakovostno preživljanje prostega časa mladih.

Za mlade, ki zaključijo šolanje pa lahko lokalna skupnost največ naredi z vzpostavljanjem pogojev za prve delovne izkušnje, in sicer z zagotavljanjem študijske prakse in pripravništev, podporo zaposlovanju dolgotrajno brezposelnih v okviru javnih del ter s podporo idejam in programom, ki prinašajo nova kakovostna delovna mesta.

V skladu z našo usmeritvijo po večjem vplivu javnosti pri soodločanju smo že 2016 podali pobudo, da se sledi sprejeti strategiji za mlade, in sicer, da se mlade vključi v sprejemanje odločitev o aktih, ki so pomembni tako za izboljševanje pogo-

jev življenja mladih v občini, kot tudi za razvoj lokalne skupnosti kot celote. Z namenom spremljanja izvajanja strategije za mlade, celovitega obravnavanja področja mladih in spodbujanja pogojev za razvoj mladinskih aktivnosti, si bomo prizadevali, da se ustanovi Komisija za mladinska vprašanja, sestavljena iz ključnih deležnikov – županovo posvetovalno telo, ki bo v nenehnem kontaktu z mladimi in bo na podlagi njihovih potreb ter strateških usmeritev ažurno podajala pobude, in predloge za izboljšanje položaja mladih.

Maja Žunič Fabjančič, strokovna sodelavka svetniške skupine Solidarnost Novo mesto

Svetniška skupina Liste Gregorja Macedonija je verjetno po povprečni starosti najmlajša, v njej pa smo sami starši osnovnošolcev in srednješolcev. Vseeno si pa ne upamo trditi, da v celoti razumemo potrebe mladih v Novem mestu. Tudi zaradi tega je občinski svet v preteklem letu sprejel Strategijo na področju mladih v Mestni občini Novo mesto do leta 2020, ki so jo pomagale pripraviti različne mladinske organizacije. V njej je 28 konkretnih nalog, za katere se je občina zavezala, da jih bo v dobrobit mladih naredila do konca leta 2020. Segajo na področja izobraževanja, zaposlovanja, bivanja, zdravja, športa, kulture in vključevanja v družbeno življenje.

Ne glede na to, da so današnje razmere zelo drugačne kot pred desetletji, se ključne potrebe mladih niso zelo spremenile: potrebujejo primeren prostor za druženje in delo, želijo se osamosvojiti in odseliti od staršev, potrebujejo zaposlitev, ki jim bo dala ekonomsko varnost in pogum za ustvarjanje družine ...

Zato se je občina zavezala, v naslednjih letih, vzpostaviti mladinski center, kjer se bodo mladi lahko družili in ustvarjali. V strategiji je tudi veliko konkretnih pomoči mladim na poti k prvi zaposlitvi, kot so praksa, štipendije, javna dela, dodatna usposabljanja .... Še vedno je za mlade zelo pomembno vprašanje lastnega stanovanja. Občina tako načrtuje skupaj z državnimi ustanovami več novih neprofitnih stanovanj, subvencijo komunalnega prispevka mladim družinam, podporo pri najemanju tržnih stanovanj ...

Pri vsaki strategiji je ključen izvedbeni del. V mesecu februarju 2017 smo že sprejeli proračun za 2018 v prvem branju, tako lahko z visoko gotovostjo trdim, da je za veliko od omenjenih obljub rezerviran denar v proračunih za 2017 in 2018, tudi za tako imenovano Mladinsko ustvarjalno središče.

dr. Janez Povh, Lista Gregorja Macedonija

PLAČEVANJE PARKIRNINE ODSLEJ TUDI S SMS SPOROČILI IN S PAMETNIMI TELEFONI

Mestna občina Novo mesto bo vzpostavila sistem, ki bo uporabnikom javnih parkirišč omogočil plačevanje parkirnine s SMS sporočili ali z mobilno aplikacijo na pametnem telefonu. Na prometne znake, ki označujejo parkirišča, kjer je plačilo parkirnine obvezno, bodo dodane dopolnilne table z oznako cone parkiranja in s simboli možnih načinov plačila parkirnine.

Plačilo s SMS sporočilom

Ko parkiramo vozilo, na prometnem znaku ali bližnjem parkomatu preverimo, kateri coni pripada parkirišče (NM1, NM2, NM3).

Na številko 4333 pošljemo SMS, ki ga sestavljata cona parkiranja in registrska številka našega vozila. Med cono in registrsko številko vpišemo presledek, znaki registrske številke so brez presledkov.

Če smo na primer v coni NM1 parkirali vozilo z registrsko številko NM XY 123, na številko 4333 pošljemo SMS z vsebino NM1 NMXY123 (lahko tudi Nm1 nmxy123).

Čez nekaj sekund prejmemo SMS s podatki o ceni parkiranja in z navodilom, da moramo plačilo potrditi z besedo, DA, in številom ur, za kolikor želimo plačati parkirnino. Če želimo na primer plačati parkirnino za 2 uri, pošljemo odgovor, DA 2 (lahko tudi, Da 2), med DA in številko vpišemo presledek. Pomembno je vedeti, da brez potrditve parkirnina ni plačana.

Čez nekaj sekund prejmemo SMS, ki nas obvesti, za kakšno ceno in do kdaj je plačana parkirnina.

15 minut pred iztekom časa parkiranja prejmemo SMS z obvestilom, da bo čas parkiranja potekel. Parkiranje lahko podaljšamo, tako da odgovorimo z DA in s številom ur podaljšanja, kot smo to storili pri prvem plačilu.

Plačevanje s SMS sporočilom je omogočeno za slovenske mobilne operaterje: Telekom Slovenije, Si.mobil, Telemach in T-2.

Če plačamo s SMS sporočilom, parkirni listek ni potreben, redar bo po spletu preveril podatke o plačani parkirni. V primeru spora redarju lahko pokažemo SMS.

Račun za parkirnine bomo skupaj z ostalimi stroški plačali svojemu mobilnemu operaterju pri rednem mesečnem obračunu. Če parkirnine ne želimo plačevati mesečno mobilnemu operaterju, lahko na spletni strani www.parkmewise.com odpremo račun, na katerega naložimo dobroimetje z enim od plačilnih sredstev: Mastercard, Visa, PayPal, Moneta in SMS. Pri plačilih parkirnine se bodo sredstva črpala z dobroimetja.

Plačilo z mobilno aplikacijo

Mobilna aplikacija ParkMeWise deluje na pametnih telefonih z operacijskim sistemom iOS 8.0 ali novejšim in Android 4.0.3 ali novejšim.

Aplikacijo prenesemo s spletnih strani APP Store, oziroma Google Play, opravimo prvo registracijo in vnesemo registrske številke vozil, za katere bomo plačevali parkirnino.

Parkirnino lahko plačujemo s plačilnimi instrumenti Mastercard, Visa, PayPal, Moneta in SMS, lahko pa tako kot pri plačilih s SMS sporočili na spletni strani www.parkmewise.com odpremo račun, na katerega naložimo dobroimetje. Pri plačilih parkirnine se sredstva najprej črpajo z dobroimetja.

Parkirnino plačamo v zavihku Parkirišča, kjer izberemo cono parkiranja in čas parkiranja. Po plačilu lahko spremljamo podatek o preostanku plačanega časa, z gumbom za podaljšanje časa parkiranja lahko čas parkiranja kadar koli poljubno podaljšamo.

Parkirišča, ki jih pogosto uporabljamo, lahko shranimo med priljubljene. V zavihku Moja parkiranja je shranjena zgodovina plačanih parkirnin.

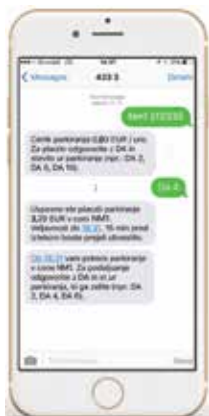
Če plačamo parkirnino s pomočjo aplikacije, parkirni listek ni potreben, redar bo prek spleta preveril podatke o plačani parkirni. V primeru spora redarju lahko pokažemo podatke o plačilu v aplikaciji.

Cena parkiranja se z uvedbo novega sistema ne bo spremenila. Še vedno bomo lahko parkirnino plačevali tudi s kovanci na parkomatih. V tem primeru še vedno velja zahteva, da moramo plačilni listek postaviti na vidno mesto za vetrobranskim steklom vozila.

Nespremenjen ostaja tudi režim parkiranja v modrih conah, kjer je parkiranje za določen čas brezplačno, na vidnem mestu pa moramo s parkirno uro označiti čas začetka parkiranja. V območju modre cone plačilo parkirnine ni možno.

Izdelovalec sistema za mobilno plačevanje parkirnine in izvajalec storitve je podjetje 2 Mobile d. o. o., Ljubljana, o datumu začetka mobilnega plačevanja parkirnine vas bomo obvestili prek medijev.

Primer plačila s SMS

Aplikacija ParkMeWise

KO POZABLJENA POLOVICA NOVEGA MESTA POSTANE VIDNA

Zgodovina priča o strukturnih ovirah, ki so ženskam preprečevale enakopravno vključevanje v vse sfere življenja, predvsem pa o produkciji in reprodukciji neenakosti med spoloma, ki je ženskam omejevala zasedanje mest in položajev z družbenim, ekonomskim in političnim vplivom.

Do konca 20. stoletja so se začele na Slovenskem odpravljati sistemske ovire in v tem okviru so na primer, ženske leta 1946 dobile volilno pravico, zapisano v ustavi. V obdobju od druge polovice 19. stoletja, ko so začele z bolj vidnim vstopanjem v javno življenje, so ženske aktivno delovale v procesih narodnega bujenja in pri vzpostavljanju prvih društev. Kako so delovala dvojna merila lahko opazujemo skozi omejeno delovanje žensk na različnih področjih. Na političnem oziroma participativnem področju ženske niso smele biti članice društev, niso imele volilne pravice in niso smele organizirati političnih dogodkov. Na področju zaposlovanja je pomenljiv podatek, da je za učiteljice veljal celibat (poročile so se lahko le z učiteljem) sicer so morale poklic zapustiti, brez moškega privoljenja niso smele delati kot podjetnice, med gospodarsko krizo so prve izgubile delo, javni sektor pa jih ni zaposloval, plače žensk so bile v primerjavi z moškimi nižje. Univerze so bile dolgo nedostopni prostori. Zakon o osnovnem šolstvu je odprl vrata izobraževanju deklet šele v drugi polovici 19. stoletja, ob koncu stoletja pa so bile ustanovljene še dekliske šole in učiteljska, ki so ženskam omogočala intelektualni razvoj in jih vodila v emancipatorna gibanja.

Kljub številnim oviram so ženske na številnih področjih prodrle iz zasebne sfere in prispevale k razvoju lokalnih skupnosti. Zgodovina izključevanja žensk iz javnega življenja in njihova družbena vloga se odražata tudi v pomanjkanju zgodovinskih zapisov, saj so številne vplivne ženske, ki so delovale na različnih področjih, kot so glasba, ples, literatura, gledališče, film, šolstvo, politika, medicina, naravoslovje, humanistika, religija, turizem, šport, medicina, pravo in podobno, ostale nevidne in pozabljene.

O praksah izrivanja žensk iz javnega življenja in reprodukcije njihove nevidne vloge ter mesta v družbeni realnosti govori tudi podatek, da je na primer, od 1623 ljubljanskih ulic le 48 poimenovanih po ženskah. V Novem mestu je razmerje še manjše v korist ženskam, saj poimenovanje po ženskah od 192 ulic nosita le dve, pri čemer ima samostojno ulico le Ilka Vašte, Pia Mlakar pa jo deli s svojim možem Pinom Mlakarjem. V Novem mestu imamo tudi neoznačeno Julijino sprehajališče, ki se vije ob Krki pod interno bolnišnico. To pa je tudi vse. Po ženski prav tako ni poimenovana nobena javna institucija v Novem mestu.

V urbanem novomeškem prostoru, ki na novo zastavlja podobo starega mestnega jedra in ob tem v javni plastiki poudarja svoje najbolj zaslužne meščane in meščanke, ki so na svojih področ-

jih delovanja prispevali k oblikovanju Novega mesta, znova zaznavamo »pozabljeno polovico«. Konservatorski načrt za namen prenove Glavnega trga, Rozmanove ulice in kandijskega križišča v zgodovinskem jedru Novega mesta, v okviru Usmeritev za javno plastiko, predvideva več kot 20 novih kipov, od tega pa zgolj eno kiparsko upodobitev ženske, in sicer balerine Pie Mlakar v skupni skulpturi s svojim možem Pinom Mlakarjem.

Pozabljena polovica je projekt, ki po eni strani ozavešča o zgodovinski vlogi žensk ter njihovem delu, ki je ostalo prezrto in pozabljeno. Danes je čas, da se iz nevidnosti postavi ženske, ki so v zadnjih stoletjih oviram navkljub pomembno soustvarjale javno življenje. Prav je, da se vzpostavi zgodovinski spomin na ženske, ki so kljub nenaklonjenosti družbe presegle okolje zasebnega delovanja in uspešno delovale v javnem okolju, in na različnih področjih sooblikovale lokalno skupnost, kot jo poznamo danes, ter se jim primerno pokloni.

Mestna občina Novo mesto skupaj s tremi nevladnimi organizacijami (Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Založbo Goga in Društvom Estetika) izvaja projekt identifikacije žensk, ki so v preteklosti prispevale k razvoju novomeškega lokalnega okolja. Rezultat projekta bo izbor dvanajstih žensk ter ureditev tematske sprehajalne poti z obeležji žensk, ki so pomembne za lokalno okolje.

Sodelujoče je navdihnil zbornik Pozabljena polovica: portreti žensk 19. in 20. stoletja na Slovenskem v katerem je zbranih 129 biografij žensk, ki so v 19. in 20. stoletju pomembno soustvarjale umetniško, znanstveno in javno delovanje v Sloveniji. Med njimi so tudi portreti petih žensk, ki so svoj pečat pustile v Novem mestu: učiteljica, pesnica in publicistka Marica Strnad Cizerlj, prva Slovenka z univerzitetno diplomo Marija Wirgler Jezernik, pisateljica Ilka Vašte, plesalka, ustvarjalnica in pedagoginja Pia Mlakar ter ginekologinja, porodničarka in političarka Ruža Šegedin.

Članice projektne skupine in strokovne komisije so identificirale še okoli 20 žensk, po javnem pozivu pa ste Novomeščanke in Novomeščani posredovali še 40 predlogov žensk, ki bi jih po vašem mnenju umestili v izbor zaslužnih žensk. Z nekaterimi ponavljajočimi se predlogi je na skupnem seznamu okoli 60 žensk, o katerih se v tem trenutku zbira podatke.

Na podlagi predlaganega seznama bo komisija, ki jo sestavljajo članica uredniškega odbora zbornika Pozabljena polovica, pred-

stavnice Dolenjskega muzeja, Knjižnice Mirana Jarca, in Zavoda za varstvo kulturne dediščine, izbrala 12 žensk, ki bodo v Novem mestu jeseni dobile svoje obeležje in sprehajalno pot. Tematska sprehajalna pot po najslavnejših kottičkih Novega mesta bo opisana na posebnem zemljevidu in na elektronski aplikaciji, da bi čim več domačinov in obiskovalcev spodbudili k sprehodu po našem lepem mestu in k spoznavanju njegove zgodovine. Nevidne bodo tako vsaj v določeni meri postale vidne, na nas pa je, da ozavestimo enakost spolov, saj le vsi skupaj prispevamo k političnemu, socialnemu in ekonomskemu razvoju Novega mesta. Več informacij o projektu je dostopnih na Facebookovi strani Pozabljena polovica Novega mesta (<https://www.facebook.com/pozabljenapolovicaNM/>).

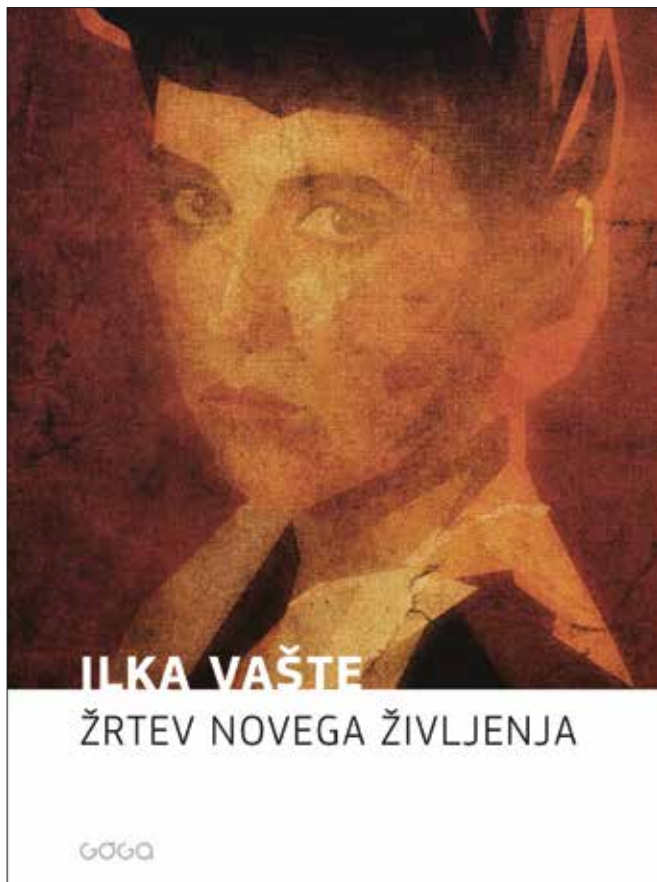
Letošnja slovesnost ob dnevu upora proti okupatorju se bo navezovala na vlogo žensk v narodnoosvobodilnem gibanju

V duhu identifikacije za lokalno okolje pomembnih žensk se projektu Pozabljena polovica Novega mesta letos pridružuje tudi Združenje za vrednote NOB, ki želi z razpisom raziskovalnih nalog spodbuditi mlade k raziskovanju prispevka žensk v vseh

oblikah boja proti okupatorju, k vrednotenju njihovega prispevka in k razmisleku o posledicah, ki jih je imelo njihovo delovanje med NOB na uveljavljanje žensk v družbi, po vojni vse do danes. Novomeščani so nekatere izmed bork po vojni posebej počastili: sedanja Jakčeva ulica se je od 1961 do 1993 imenovala po narodni herojnji Ulica Majde Šilc, Osnovna šola Center je bila imenovana po učiteljici in aktivistki Zori Rupena - Katji, Osnovna šola Šmihel pa po narodni herojnji Milki Šobar - Nataši. Namen razpisa je bil raziskovanje vloge žensk v narodnoosvobodilnem boju, zaključil pa se je z ustno predstavitvijo naloga 6. aprila 2017 v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Zaključni dogodek bo potekal v sklopu slovesnosti ob dnevu okupatorja, ki bo 19. 4. 2017, ob 18. uri v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Na prireditvi si boste lahko ogledali pester program dijakinj in dijakov Šolskega centra Novo mesto in Gimnazije Novo mesto ter prisluhnili osrednji gostji dr. Zoji Konjajev, ki je v NOB sodelovala kot partizanska bolničarka. Prireditve bo zaokrožila razstava na temo »Ženske v narodnoosvobodilnem gibanju v novomeškem okrožju«.

> Eva Vrbnjak, Založba Goga

NA NOVO ODKRITI ROMAN ILKE VAŠTE

V Novem mestu leta 1891 rojeno Ilka Vašte poznamo predvsem kot avtorico zgodovinskih romanov, ki je bila tik pred drugo svetovno vojno in v letih po njej med najbolj brani in priljubljenimi slovenskimi pisateljicami. Do natisa *Romana o Prešernu* (1937, samozaložba) se ni uveljavila kot vrhunska literarna ustvarjal-

ka, temveč je veljala za ustvarjalko poljudne zgodovinske proze. Pri bralcih je bila zelo dobro sprejeta tudi trilogija zgodovinskih romanov *Upor*, *Gričarji* in *Izobčenec*, ki se dotakne novomeškega obdobja Janeza Trdine. Njenega lika in dela pa od zdaj ne bomo več mogli presojati zgolj skozi prizmo pisateljstva, ki slovensko preteklost prestavlja v »povesti iz davni dni«, saj je Založba Goga ob 50. obletnici pisateljice smrti izdala na novo odkriti roman Ilke Vašte z naslovom *Žrtev novega življenja*.

Pisanju svojega prvega romana iz sodobnega življenja se je Ilka Vašte – po naročilu Prešernove družbe – posvečala v prvi polovici leta 1959. Lotila se je problematike, ki je bila pereča; in taka je zaradi svoje neraziskanosti še danes. Pripoved o mladih komunistih, tik pred, med in po drugi svetovni vojni, je dragocen literarni vpogled v sredino 20. stoletja na Slovenskem, ki v središču postavlja partizanko in študentko medicine Maro (lik naj bi bil osnovan na utrinkih iz življenjske usode pisateljice mlajše hčerke, zdravnice, ki je bila kot komunistka internirana na Rabu). Roman velja za eno prvih povojnih del, ki prikazuje težko medvojno ilegalno delo, polno tveganj. Hkrati je med prvimi, ki opisuje ilegalno in partizansko življenje, zlasti bolnišnični svet. Čeprav sta ljubezenska zgodba in kriminalni zaplet večinoma plod domišljije, je roman poln zgodovinskih dejstev, kot je recimo praznovanje prvega maja v taborišču Gonars, zgodovinsko dokumentirane pa so tudi številne akcije OF v okupirani Ljubljani. Kar ni naključje, saj je pisateljica med okupacijo tesno sodelovala z Osvobodilno fronto, podobno kot protagonistka romana pa se je spopadala tudi s tuberkulozo vratnega vretenca, zaradi česar je eno leto nepremično ležala v mavcu v rovinjskem zdravilišču. Pisanje Ilke Vašte sicer v marsičem sledi žanru partizanskega romana, a hkrati je tudi odkritosrčen vpogled intelektualke, ki poudari pogosto nevidno, žensko plat vojne. Slogovno se giba v mejah realizma in v te okvire vnaša primesi melodramatičnosti. Rokopis romana se je ohranil v pisateljicini zapuščini petinpetdeset let, njegov izid je Ilka Vašte po premisleku prepustila potomcem.

STANISLAVA STAŠA VOVK (1943 – 2017)

Dolgoletna tajnica Zveze kulturnih društev, novomeška kulturna organizatorica, amaterska igralka in režiserka, aktivna članica Društva Novo mesto, dolgoletna predsednica sveta revije Rast, prejemnica Trdinove nagrade Mestne občine Novo mesto za izjemne dosežke na področju kulture, prejemnica nacionalnih priznanj in nagrad s področja kulture; od nagrade Staneta Severja, zlate Linhartove značke za igralsko delo do nagrade za delo z mladimi. To so le nekatera priznanja za njeno predano delo na področju umetnosti in kulture, za katero se je nenehno borila in si prizadevala, da je ustrezno ovrednotena in umeščena znotraj novomeškega družbenega življenja.

Foto: Tomaž Levičar

Staša je bila desetletja ikona novomeškega kulturnega prostora, saj je bilo njeno življenje posvečeno umetnosti, kulturi in vsem oblikam humanističnega izražanja. Z enako strastjo se je zavzemala za razvoj ljubiteljske kot profesionalne kulture, prepoznala in spodbujala je mlade in talentirane umetnike od plesalcev, likovnih in literarnih ustvarjalcev do glasbenikov v orkestrih in pevcev v pevskih zborih.

Svojo kulturniško, najprej ljubiteljsko pot je začela v Kulturnem društvu Dušan Jereb kot amaterska igralka, nadaljevala v Kulturnem društvu Krka, katerega je bila tudi soustanoviteljica. Medtem je njeno ukvarjanje s kulturo preraslo na poklicno raven. Bila je predsednica skupščine kulturne skupnosti Občine Novo mesto, tajnica občinske kulturne skupnosti, direktorica nekdanjega Doma kulture, tajnica Zveze kulturnih društev, ki jo je vodila do upokojitve leta 2001. Je med najzaslužnejšimi za ustanovitev poklicnega gledališča v Novem mestu, današnjega Anton Podbevšek Teatra. Bila je izjemna pedagoginja in v okviru Zveze kulturnih društev dolga leta vodila otroško gledališko skupino, bila je pobudnica ustanovitve Novomeškega simfoničnega orkestra skupaj z Zdravkom Hribarjem. Pod njenim vodenjem Zveze kulturnih društev je dvignila raven delovanja ljubiteljskih kulturnih društev, predvsem na področju zborovskega petja in delovanja orkestralnih zasedb. Tako so po njeni zaslugi v prvi polovici 90-ih let 20. stoletja izrazito napredovali in prejeli številne nacionalne in mednarodne nagrade; Pihalni orkester Krka pod vodstvom dirigenta Mira Sajeta in Mešani pevski zbor Pomlad, ki ga je vodila Jožica Prus. Zahvaljujoč njeni viziji, spodbujanju k dodatnemu izobraževanju članov ljubiteljskih kulturnih društev in organizaciji strokovnih seminarjev, se je ljubiteljska kultura v novomeški občini dvignila na raven, ki je izstopala v slovenskem merilu in smo tako imeli najuspešnejša kulturna društva na področju zborovskega petja, glasbe, plesne, gledališke in likovne umetnosti.

V enem zadnjih intervjujev z Rastom Božičem, objavljenim v reviji Rast, je na vprašanje, ali bi lahko živela kje drugje razen v Novem mestu, odgovorila:

»Ne, ne bi ... Novo mesto imam rada. Rada imam novomeško knjižnico, ki jo pogosto obiskujem. Rada hodim po mestu, obiskujem razstave, na Glavnem trgu, na katerega imam lepe in slabe spomine, srečujem Novomeščane. Rada imam Dolenjski muzej, s katerim sem veliko sodelovala, sedaj pa ga velikokrat obiščem. Rada imam vse novomeške kulturne ustanove, od prve do zadnje. Rada imam pa tudi vse tiste ljudi, ki imajo radi Novo mesto. Ko zagledam panoramo Novega mesta in Krko pod njim, se mi zdi tako krasno in tako lepo, da me celo ne moti, če je kje kaj narobe.« (Rast, št. 1-2/2015).

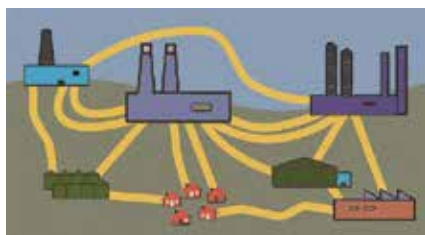
To je bila Staša, dobri duh novomeške kulture in perspektivnih mladih ustvarjalcev.

Z INDUSTRIJSKO SIMBIOZO DO SODELOVANJA MED PODJETJI

Odpadni materialni viri enega podjetja so lahko koristna surovina za drugo podjetje. Kadar si odpadne materialne vire izmenjujejo vsaj tri podjetja, govorimo o industrijski simbiozi, ki pa je v Sloveniji še v zgodnji fazi razvijanja. Upamo, da ne več dolgo.

Za razliko od simbioze v naravi industrijsko simbiozo razumemo kot tehnološko-materialni in kot družbeni odnos treh ali več podjetij, med katerimi poteka tok odpadnih materialnih virov. V tem odnosu vsako podjetje poleg sledenja lastnim koristim prispeva k blaginji drugega podjetja in celotne družbe. Gre torej za odnos, ki s povezanostjo podjetij v tako imenovano industrijsko simbiotskih omrežjih z uporabo odpadnih materialnih virov kot sekundarnih surovin v industrijsko in ne-industrijsko tehnoloških procesih dosega številne ekološke, ekonomske in družbene učinkovitosti.

Industrijsko simbiozo je mogoče v kontekstu prodaje oziroma izmenjave ponazoriti z naslednjim primerom. Lesno podjetje (A) lesne sekance, ki kot odpadni materialni vir nastanejo v okviru njegove primarne dejavnosti, proda v podjetje za proizvodnjo celuloze (B), ki jih uporabi pri proizvodnji celuloze kot ključno surovino za proizvodnjo papirja. Žagovino, ki je prav tako odpadni materialni vir, pa proda vrtnarskemu podjetju (C), ki jo uporabi kot zastirko pri zaščiti zemlje. Industrijsko vodo, ki nastane pri proizvodnji celuloze in je za podjetje (B) odpadni materialni vir, to podjetje proda vrtnarskemu podjetju, ki jo po postopku prečiščevanja uporabi za namakanje zemlje. Mešane komunalne (odpadne) materialne vire vsa tri podjetja prodajo v toplarno (D), kjer po opravljeni mehansko-biološki obdelavi odpadkov in lahki frakciji služijo kot sekundarni materialni vir za proizvodnjo električne in toplotne energije, ki jo potrebuje širša družba.

Povezanost podjetij (pretežno industrijskih) tvori tako imenovano industrijsko simbiotsko omrežje, ki je lahko prisotno na lokalni, regionalni državni in/ali mednarodni ravni (vir: Lauren Brassaw, 2014, <http://www.makingitmagazine.net/?p=8016>, najdeno 23. 2. 2017).

Razvitost industrijske simbioze v Sloveniji so raziskovali tudi mladi

Ali je industrijska simbioza v Sloveniji prisotna in kako pomembno je medorganizacijsko zaupanje med podjetji, ki jo izvajajo, smo na Fakulteti za informacijske študije v Novem mestu (FIŠ) raziskovali leta 2015. V raziskavi je sodelovalo 20 slovenskih podjetij, ki primarno opravljajo proizvodno, storitveno ali trgovsko dejavnost. Ugotovili smo, da 65 odstotkov sodelujočih ni poznalo industrijske simbioze oziroma se z njo še ni srečalo, medtem ko je 80 odstotkov sodelujočih poznalo pomen medorganizacijskega zaupanja. Od teh 80 odstotkov jih je 65 odstotkov zaupanje označilo za nujno potrebno pri medorganizacijskem sodelovanju. Nakazal se je obstoj povezanosti medorganizacijskega zaupanja in industrijske simbioze. Raziskava je potekala v okviru projekta Medorganizacijsko zaupanje in industrijska simbioza, ki je bil izbran na 2. Javnem razpisu za sofinanciranje projektov »Po kreativni poti do praktičnega znanja«, ki ga je razpisal in objavil Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije. Financirala sta ga Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in Evropski socialni sklad Evropske unije. V štirimesečnem projektu so sodelovali trije dodiplomski študentje FIŠ, podiplomski študent iz Instituta Jožef Stefan, dva pedagoška mentorja s FIŠ, delovna mentorica s podjetja Lamilo d. o. o., delovna mentorica iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto ter mlada raziskovalka kot projektna sodelavka.

Pripravlja se osnutek e-platforme, ki bi omogočil boljše sodelovanje med podjetji

Letos na FIŠ nadaljujemo raziskovanje prisotnosti in izvajanja industrijske simbioze v Sloveniji. Analizirali bomo medorganizacijsko sodelovanje pri izvajanju industrijske simbioze, prepoznali in določili potencialna nova sodelovanja med ponudniki in povpraševalci po odpadnih materialnih virih ter oblikovali osnutek e-platforme, ki bi jim olajšala sodelovanje. Projekt Platforma e-simbioze smo namreč uspešno prijavi na Javni razpis »Projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – Po kreativni poti do znanja 2016/2017«, ki ga je prav tako razpisal Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije (danes Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitinski sklad Republike Slovenije). Potekal bo pet mesecev, v njem pa bo sodelovalo šest študentov FIŠ, dva pedagoška mentorja iz FIŠ, delovna mentorja iz Komunale Novo mesto d. o. o. in iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto ter mlada raziskovalka kot projektna sodelavka. Projekt financirajo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitinski sklad Republike Slovenije in Evropski socialni sklad Evropske unije.

ŠE LETOS V ENERGETSKO OBNOVO ŠTEVILNIH JAVNIH OBJEKTOV

Na Mestni občini Novo mesto smo si za leto 2017 zadali energetske prenove najbolj dotrajanih javnih objektov, predvsem vrtcev in šol. Celovito ali delno bo energetske saniranih 24 objektov v sodelovanju z družbo Petrol, od česar si lahko obetamo skoraj 300.000 evrov bruto prihranka letno. Še tri javne objekte bomo obnovili sami. Vrednost celotne naložbe v vseh 27 objektov znaša 4,4 milijona evrov, od tega bo Petrol zagotovil 2,3 milijona evrov, občina 900.000, dober milijon evrov pa pričakujemo iz evropskega kohezijskega sklada. Dela se predvidoma začnejo v poletnih mesecih in se zaključujejo konec letošnjega oktobra.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

14. februarja 2017 smo s slovesnim podpisom pogodb z družbo Petrol sklenili javno-zasebno partnerstvo za izvedbo energetske prenove 24 javnih objektov. Gre za prvi in trenutno največji projekt javno-zasebnega partnerstva na področju energetskega pogodbeništvu v Sloveniji, ki vključuje tudi sredstva iz evropske kohezijske politike. Model javno-zasebnega partnerstva pomeni, da zasebni partner izvede energetske sanacije objekta in zagotavlja minimalne prihranke pri stroških za energijo, javni partner pa ga s pomočjo teh prihrankov poplača. Po poteku pogodbenega obdobja prihranki v celoti ostanejo občini.

PROJEKT ENERGETSKE SANACIJE RAZDELJEN NA DVA SKLOPA

Prvi sklop obsega 16 objektov, na katerih je predvidena delna energetska sanacija: OŠ Center, Drska, Šmihel, Bršljin, Stopiče s telovadnico in Grm (bazen), vrtca Ostržek in Kekec, Anton Podbevšek Teater, Glasbeno šolo Marjana Kozine, Kulturni center Janeza Trdine, Ropasovo hišo in Galerijo, rotovž, stavbo NOB-Križatija, poslovno-stanovanjski kompleks na Rozmanovi 10 in stavbo občinske uprave Mestne občine Novo mesto. Ukrepi obsegajo predvsem vzpostavitev visokotehnološkega sistema energetskega upravljanja objektov z vzpostavitvijo oziroma nadgradnjo centralnih nadzornih sistemov, optimizacijo obratovanja ogrevalnih in hladilnih sistemov, prenovo kotlovnice in sanacije notranje razsvetljave.

Drugi sklop obsega osem objektov, na katerih je načrtovana celovita energetska sanacija: OŠ Otočec in Dragotin Kette, OŠ in vrtca Brusnice, POŠ Birčna vas, Dolž in Podgrad, vrtca Rdeča kapica in Labod. Celovite sanacije obsegajo toplotne izolacije fasad, menjavo stavbnega pohištvu, izolacije stropov neogrevanih podstrešij, vgradnjo termostatskih ventilov ali toplotnih črpalk, sanacije razsvetljav in kotlovnice. V osnovni šoli v Birčni vasi zdaj na primer porabijo kar 91000 kilovatnih ur električne in toplotne energije na leto, kar stane skoraj 8.000 evrov na leto. Po sanaciji objekta, v katerega bo vgrajena tudi toplotna črpalka, bo treba za porabljeno energijo odšteti dobrih 2.500 evrov na leto. Podoben primer je tudi osnovna šola v Dolžu, saj zdaj poraba energije stane skoraj 11.000 evrov na leto, po sanaciji, ko bo objekt, namesto s kurilnim oljem, ogrevan na lesno biomaso, pa se bo letni strošek znižal na 2.700 evrov.

DODATNO ŠE TRIJE OBJEKTI

V sklopu projekta bomo celovito energetske sanirali še tri objekte, kjer pričakovani prihranki niso zadostili kriterijem javno-zasebnega partnerstva, zato bodo obnovljeni v okviru postopka oddaje javnega naročila in s pomočjo finančnih sredstev iz evropske kohezijske politike. Gre za OŠ Mali Slatnik ter vrtca Pedenjped in Metka, izvedle pa se bodo predvsem toplotne izolacije fasad in stropov ter menjava stavbnega pohištvu.

VSE VEČ ZELENIH NALOŽB TUDI S STRANI OBČANOV

Za naložbe v učinkovito rabo energije in druge zelene ukrepe vse bolj skrbijo tudi Novomeščani, gre sklepat iz višine v letu 2016 pridobljenih nepovratnih sredstev Eko sklada. Število pridobljenih subvencij se je v primerjavi z letom 2015 povečalo z 205, na kar 248.

Prebivalci MO Novo mesto so v letu 2016 za 248 naložb v stanovanjske stavbe in okolju prijaznejša prevozna sredstva pridobili 743.575 evrov nepovratnih sredstev Eko sklada. Največ sredstev je bilo vloženi v toplotne izolacije fasad, vgradnjo toplotnih črpalk, zamenjavo zunanjega stavbnega pohištva in toplotno izolacijo streh. Še tri spodbude v višini 15.820 evrov so za nakup okolju prijaznih vozil pridobile pravne osebe. V letu 2015 so bili občani deležni 205 spodbud v znesku 666.128 evrov, največ sredstev pa je bilo prav tako vloženi v toplotne izolacije fasad, vgradnjo toplotnih črpalk in zamenjavo zunanjega stavbnega pohištva. Subvencije, ki jih podeljuje Eko sklad, se sicer lahko uporabijo za vgradnjo spreje-

mnikov sončne energije (sončne kolektorje), kurilne naprave na lesno biomaso (peleti, polena), toplotne črpalke, daljinsko ogrevanje, stavbno pohištvo (balkonska vrata, okna), toplotno izolacijo fasad ali strehe, nakup ali izgradnjo skoraj nič-energijske stanovanjske stavbe, obnovo starejše stavbe v nič-energijsko, nakup okolju prijaznejših vozil in drugo. Za vsak ukrep, ki izpolnjuje pogoje javnega poziva za nepovratne finančne spodbude, je na voljo tudi kredit Eko sklada. Vse informacije so brezplačno na voljo tudi v območni energetsko-svetovalni pisarni. Pisarna svetuje na vseh področjih, ki se nanašajo na učinkovito rabo in/ali rabo obnovljivih virov energije v javnih stavbah, eno/dvodružinskih hišah in večsta-

novanjskih stavbah oziroma posameznih gospodinjstvih, zmanjševanje energetske revščine, energetske prenovo objektov in možnosti pridobitve nepovratnih sredstev.

**Kontaktne podatke
energetsko-svetovalne pisarne:**

GSM: 031 733 795

E-mail:

energetska.pisarna@novomesto.si

**Naslov: Rozmanova ulica 10,
8000 Novo mesto**

**Delovni čas pisarne:
vsak torek in četrtek
od 16.00 do 19.00**

> Aleksandra Pavlič, vodja Europe Direct Novo mesto

PESTRI DOGODKI INFORMACIJSKE TOČKE EUROPE DIRECT NOVO MESTO

Za vse mlade in mlade po srcu – bodite aktivni. Naj se vas sliši. Pomagajte nam narediti EU še boljšo. V letu 2017 se obetajo številni brezplačni dogodki za vse znanja in umetnosti željne občane (Startup vikend, Vikend programiranja, Dan jezikov, Noč raziskovalcev, Filmski teden Evrope in podobno), točka pa bo intenzivno komunicirala tudi na področju Naložbenega načrta.

Gospodarska in finančna kriza je močno zmanjšala obseg javnih naložb v EU. Če hočemo obrniti to negativno smer, oživiti evropsko gospodarstvo in ustvariti nova delovna mesta, potrebujemo skupne in usklajene ukrepe na evropski ravni. Eden izmed njih je Naložbeni načrt za Evropo, ki podpira naložbe v državah članicah, kot tudi čezmejne projekte. Ključni element načrta je Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI). Informacijska točka Europe Direct Novo mesto v sodelovanju s Predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji, v sklopu dogodkov »ABC EFSI-ja«, organizira delavnico, ki bo 15. maja 2017, na kateri vas bomo seznanili z Naložbenim načrtom za Evropo in podali praktična navodila za pripravo projektov. Ker na mladih in znanju svet sloni, bodo vidnejši dogodki leta 2017

na tem področju še Noč raziskovalcev, Vikend programiranja ter Startup vikend v mesecu oktobru.

Točka bo v sodelovanju z Anton Podbevšek Teatrom (APT) organizirala drugi Filmski teden Evrope.

10., 11. in 12. maja 2017 si boste v APT-u lahko brezplačno ogledali filme: Neznanka (La Fille Inconnue), Nočno življenje in Odprto morje (Fuocoammare). Vsi predvajani filmi so prejemniki podpore podprograma MEDIA Ustvarjalne Evrope za spodbujanje evropske filmske in avdiovizualne industrije ter izpostavljajo pomembne socialne tematike v današnji Evropi. Ali se mladi zavedajo, kakšna je realnost na področju socialne tematike v EU? Neznanka (predvajanje 10 maj) v žanru kriminalne drame odkriva tisti del družbe, ki je brutalno izključen, v Nočnem življenju (predvajanje 11 maj) je gonilo družbe predvsem strah, in kot je omenil avtor Kozole sam: »Govori

o tem, da živimo v družbi, v kateri se nikoli nič ne razjasni. Govori tudi o tem, da se nekaterih ran ne da zaceliti. Ker ljudje grizemo huje kot psi.« Zadnji film na sporedu je Odprto morje (predvajanje 12 maj), ki begunsko krizo osvetli iz nove perspektive, skozi oči lokalne otoške skupnosti, in opozori, da humanitarna katastrofa ni hipna medijska senzacija, pač pa za večino vsakdanja realnost in trajno spremenjen način življenja.

Po informacije, kar k nam. Vas zanima izmenjava v okviru Evropske prostovoljne službe? Bi odšli na izmenjavo Erasmus? Se selite v tujino? Vsi mladi se lahko z vprašanji na področju EU zglasijo na točki (Razvojni center Novo mesto, Ljubljanska cesta 26, Novo mesto) vsak delovni dan, vse delovne dni v letu, od 8.00 do 15.00 ali na različnih dogodkih, po namenski elektronski pošti: europe.direct@rc-nm.si in po telefonski številki 07/33 72 982.

TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER NOVO MESTO

Kompas Novo mesto je v začetku leta s strani Mestne občine Novo mesto pridobil koncesijo za izvajanje dejavnosti turistično informacijskega centra Novo mesto. Turistično informacijski center je v prvi vrsti namenjen informiranju turistov, ki pridejo v mesto, a pri Kompasu so se odločili, da ne bodo čakali na turiste, ki bodo naključno prišli v mesto, temveč jih bodo poskusili poiskati ter nagovoriti po različnih promocijskih kanalih: spletni pošti, internetnih straneh, sejnih, s pomočjo sodelovanja z novinarji in turističnimi agencijami ... Uspešno so se že predstavili na sejmu Alpe Adria, kjer so predstavili Zgodbe novomeški razglednic – 12 zgodb za 12 najbolj prepoznavnih turističnih produktov Novega mesta. Razglednice so opremili z besedilom, ki pojasnjuje posamezno turistično znamenitost.

Foto: Matic Eržek

TIC pa ni namenjen le turistom, postal naj bi tudi mesto druženja za Novomeščane. S prospekti ali z informacijami, kaj si velja pri nas ogledati, vam bodo pomagali, če boste imeli obiske iz Slovenije ali tujine. Ponujajo avtentične novomeške spominkne in kvalitetne lokalne produkte, recimo pehar dolenjskih dobrot, ki vsebuje različna kvalitetna vina, domače salame, suho sadje, medene izdelke ... Unikatni spominkni so uporabni tudi za poslovne partnerje, ki prihajajo v Slovenijo, na voljo so tudi vstopnice za APT ali prireditve v KC Janeza Trdine, vplačate lahko članarino za Planinsko ali Pohodno društvo. Uporabni so tudi vrednostni darilni boni, ki jih lahko izkoristite za potovanje, dopust, zdravilišče, panoramske polete nad Novim mestom in dolenjskimi griči in tudi v nekaterih trgovinah na Glavnem trgu.

V TIC-u sodelujejo tudi pri izobraževanju lokalnih turističnih vodnikov, organizirali pa so tudi srečanje vseh turističnih ponudnikov iz območja Mestne občine Novo mesto. Turisti so praviloma navdušeni nad doživetji, ki jih nudi reka Krka in Rudolfov splav, grad Otočec in Struga, golf igrišče, vinske gorice, kot sta Trška gora in Grčevje, številne zidanice in Turizem v zidanicah, Dolenjski muzej z izjemnimi zbirkami, stolnica s Tintoretijevo sliko, kripto Jurija Slatkonje, svetoletnimi vrati, frančiškanska knjižnica z dragocenimi inkunabulami, nenazadnje Glavni trg ...

Foto: Peter Žunič Fabjančič

JE BITI MLAD V NOVEM MESTU ŠE VEDNO PREDNOST?

Maja Žunič Fabjančič je univ. dipl. komunikologinja, doktorska študentka Etničnih in migracijskih študij, zaposlena kot koordinatorka in vodja programov pri Društvu za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, predsednica Strokovne komisije, ki je pripravila strategijo za mlade v Novem mestu.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

O mladih se pogosto govori kot o ranljivi družbeni skupini, ki potrebuje posebne spodbude. Starejšim generacijam se zdi to nepojmljivo, saj se še zelo dobro spomnijo časov, ko je bilo biti mlad prednost. Kaj se je zgodilo?

Dejansko lahko predvsem v zadnjem desetletju govorimo o pomembnih paradigmatičnih spremembah v političnih, socialnih in ekonomskih sistemih, ki so vplivali na položaj mladih tako na evropski ravni kot tudi na nacionalnih ravneh. S spremembami so se vzpostavile za mlade neugodne razmere, glede na dostopnost do virov in priložnosti v družbi, ki so bili drugim družbenim skupinam, v primerjavi z mladimi, relativno dostopni. Z izhodiščno neenakostjo pa so mladi dolgoročno izpostavljeni izključnosti iz družbenega, gospodarskega in političnega življenja. Vse našteto se v večji meri dotika tudi 6100 mladih Novomeščank in Novomeščanov.

Med mlade uvrščamo osebe med 15. in 29. letom starosti. Kakšne so njihove današnje najpogostejše skrbi, ki jih prejšnja generacija ni poznala?

Starostne definicije mladih se pri evropskih članicah nekoliko razlikujejo, v Sloveniji pa po veljavni zakonodaji drži vaša navedba. Ker gre za dokaj širok razpon v letih, mlade ne obravnavamo kot heterogeno skupino, saj se njihove potrebe zelo razlikujejo glede na umeščenost v izobraževalni proces ali v zaposlitveni sistem. Dejstvo je, da je zaradi že omenjenih spremenjenih razmer prehod od otroštva do odraslosti zamaknjen, kar pomeni, da so ključni mejniki odraslosti, ki so povezani z zaključkom izobraževanja, zaposlitvijo, odselitvijo od staršev in ustvarjanjem lastne družine, nekontinuirani. Na te spremembe vplivajo negotove razmere na področju socialne in ekonomske varnosti. Mladi se ob vstopu na trg delovne sile soočajo z visoko brezposelnostjo, ko zaposlitev le dobijo, pa jim ne nudijo potrebne varnosti za sprejemanje pomembnih življenjskih odločitev in korakov. Mladost se zaradi podaljševanja študija, relativno visoke brezposelnosti, prekarnih zaposlitev in ekonomske odvisnosti podaljšuje, saj mladi pogosto ostanejo doma tudi potem, ko zaključijo s šolanjem. Doma pri starših pa ostajajo tudi mladi z negotovimi zaposlitvami in nizkimi dohodki. Izobrazba brez zaposlitve ne prinese ekonomske in socialne neodvisnosti, osamosvojitve pa poveča tveganje revščine v tem zgodnjem obdobju življenja.

Zelo radi izrekamo frazo na mladih svet stoji. Menite, da jim dejansko omogočamo prevzem tega bremena? Jih dojemamo resno? Koliko besede imajo dejansko pri odločanju o vprašanih, političnih in pogojih, ki neposredno vplivajo na njihovo življenje?

Mladi potrebujejo ustrezno podporo pri odraščanju v avtonomne posameznike, da bodo lahko odgovorno sooblikovali lokalno okolje, sodelovali pri sprejemanju pomembnih odločitev in bili aktivni državljani. Soodločanje ne pomeni zgolj oddana glasovnica na volitvah, temveč aktivno in nenehno sooblikovanje okolja, v katerem živimo. Zato je izredno pomembno, da lokalna skupnost vzpostavi mehanizme, priložnosti, prostor in podporo, ki omogočijo mladim, da se na eni strani vključujejo v procese odločanja ter da se na drugi strani opremljajo z znanji in veščinami, ki so potrebne za uspešno vključevanje. V anketi, ki smo jo opravili z mladimi v Novem mestu, je bilo zaznati, da jih izrazito ne zanima delovanje skozi politične stranke, temveč želijo aktivno delovati s pomočjo nevladnih organizacij in neformalnih združenj oziroma iniciativ. Mladi želijo sodelovati, vendar na drugačen način, saj je med njimi prisotno veliko nezaupanje v obsoječi politični sistem. Tukaj vidim poseben potencial v vključevanju mladih v organiziran del civilne družbe, v nevladne organizacije, ki jih je v Novem mestu več kot 500. Hkrati pa je naloga lokalne skupnosti, da mehanizme prilagodi po meri mladih, tako da bodo lahko podajali mnenja, stališča in gradili vključujoče skupno okolje. V prihodnjih letih čaka občino poseben izziv krepitev nevladnega sektorja, ki lahko razvija kompetence mladih skozi neformalno izobraževanje in na drugi strani vzpostavitve kanalov sodelovanja za mlade, kot so na primer, Komisija za mladinska vprašanja, vključevanje mladih v delovna telesa občinskega sveta, kjer jih

zdaj ni, redni sestanki mladih z lokalnimi odločevalci, posveti, dnevi odprtih vrat, informacijski portal in podobno. Mladi želijo biti slišani in upoštevani, treba je le vzpostaviti ustrezne mehanizme, da bodo lahko sodelovali.

V Novem mestu ponudbo storitev za mlade zagotavljajo pretežno nevladne organizacije. Ali po vašem mnenju dobro naslavljajo njihove potrebe?

Da, posebej v tistem delu, ki se navezuje na preživljanje prostega časa. Gre za pomemben čas, v okviru katerega se mladi vključujejo v interesne dejavnosti, kjer razvijajo svoje potencialne, oblikujejo svoj značaj, odkrivajo talente in gradijo socialni ter človeški kapital. Ob tem je pomembno izpostaviti, da kakovostno preživljanje prostega časa ni odvisno le od posameznika, temveč tudi od ponudbe v okolju, kjer mladi živijo. V Novem mestu je doslej to področje v večji meri pokrival nevladni sektor, ki pa ga je, s sofinanciranjem programov, projektov in z zagotavljanjem prostorov, podpirala tudi občina. S strategijo smo ugotovili, katera področja so dobro pokrita in katere potrebe mladih še niso naslovljene v lokalnem okolju. Na primer, ugotovili smo, da je na področju športa na voljo dovolj športnih in raznovrstnih aktivnosti, ni pa dovolj prostorov za njihovo izvajanje, predvsem pozimi, ni dovolj brezplačnih športnih aktivnosti za mlade, tudi dostopa do skupinskih vadb ne ... Ugotovili smo, da posamezniki, ki delajo z mladimi nimajo dovolj strokovnih znanj za delo z mladimi, nevladne organizacije niso imele stabilnega sofinanciranja rednih programov za mlade, zato dobri programi niso imeli kontinuitete pri izvajanju. Na podlagi teh in drugih navedenih ugotovitev so že v letu 2016 javne razpise na področju mladine v MO Novo mesto strateško usmerili v sofinanciranje, po eni strani v večletne in projektne vsebine ter po drugi strani v sofinanciranje vsebin, ki smo jih prepoznali kot tiste, ki jih je treba podpreti in z njimi nadaljevati. Če povzamem, preteklo nenačrtno sofinanciranje vsebin za mlade, smo usmerili v vsebine, ki konkretno podpirajo potrebe mladih v lokalnem okolju. To je velik korak naprej za poseganje mladih do kakovostnih vsebin, glede na potrebe, ki jih imajo in izhajajo iz njih.

MO Novo mesto je leta 2015 sprejela strategijo za mlade do leta 2020. Pri pripravi dokumenta, ki je prispeval k temu, da je MO Novo mesto lani dobila certifikat Mladim prijazno mesto, ste sodelovali tudi vi. Kaj mladim prinaša, oziroma drugače, kako bo novomeški mladini leta 2020 lažje zaradi politik, ki jih predvideva ta dokument?

MO Novo mesto je želela sistemsko pristopiti k urejanju področja mladine, zato je formirala skupino, ki je leta 2013 začela s pripravo strateškega dokumenta. Strokovna komisija za pripravo strategije za mlade v MO Novo mesto se je usmerila v pripravo dokumenta, iskanje dobrih praks drugih občin, analizo stanja, implementacijo evropskih in nacionalnih politik, identifikacijo in naslavljanje specifičnih lokalnih potreb mladih, ter pripravila predloge ukrepov, ki nudijo podporo mladim pri vključevanju na vsa področja življenja na lokalni ravni. Strategija predvideva skupaj 29 ukrepov sektorskih politik na šestih področjih, in sicer na izobraževanju, zaposlovanju, bivanjskih razmerah, zdravju, mladinski participaciji ter kulturi in prostem času ter šestih prioritarnih ukrepov. Ukrepi so namenjeni krepitvi sodelovanja na različnih ravneh med različnimi deležniki, predvsem pa v podporo mladim in delovanju mladinskih organizacij, kajti slednje ustvarjajo pogoje za dvig človeškega, socialnega in kulturnega kapitala pri mladih. Cilj dokumenta je zagotoviti neprekinjeno delovanje obstoječih mladinskih organizacij in zagotoviti podporo področju v sklopu enega od obstoječih javnih zavodov Mestne občine Novo mesto, ki bo izvajal obstoječe in nove programe za mlade v lokalnem okolju, povezoval vse ključne deležnike in vzpostavil infrastrukturo v podporo razvoju mladinskega področja. Pred-

vsem imam tukaj v mislih prioriteten ukrep vzpostavitve Mladinskega centra, ki ga mladi še posebej potrebujejo in naj bi zaživel prihodnje leto. Mladinski center bo vse programe za kakovostno preživljanje prostega časa povezoval na enem mestu, vsebine pa bodo aktivno sooblikovali mladi sami, ob podpori strokovnih mladinskih delavcev. Ravno v tem mesecu začne s trimesečnim usposabljanjem druga generacija dvajsetih mladinskih delavcev, ki bodo skrbeli za izvajanje kakovostnih programov v nevladnih organizacijah. Sprejeta področna strategija in izvedba ukrepov sta izpolnili kriterije, da je Inštitut za mladinsko politiko Mestni občini Novo mesto podelil certifikat Mladim prijazna občina. Ob sprejeti strategiji je bilo pomembno, da občina podpira aktivne politike zaposlovanja za mlade, kot je sofinanciranje javnih del, nato omogočanje prvih izkušenj z izvajanjem pripravništev v občinski upravi, naslednje področje je bilo sofinanciranje programov mladinskih organizacij in zagotavljanje prostorov za njihovo delovanje ter številni izvedeni ukrepi na drugih področjih. Podeljeni certifikat lahko razumemo kot vzpostavitev temelja in smeri za nadaljnji strateški razvoj mladinskih politik v Novem mestu, kajti Občina mora odslej naprej izpolnjevati pogoje in kriterije pri vnovičnem preverjanju izvajanja ukrepov v naslednjih letih.

So pri pripravi dokumenta sodelovali tudi mladi sami in se z njim istovetijo?

V pripravo dokumenta so bili neposredno vključeni mladi iz nevladnih organizacij in javnih zavodov ter občine (Klub mladih podjetnikov, Zavod LokalPatriot, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, predstavniki MO Novo mesto, Zdravstvenega doma Novo mesto, Mladinskega sveta in Fakultete za informacijske študije) ter drugi, ki so se vključevali po potrebi in po področjih. Gre za primer dobre prakse sodelovanja vseh ključnih deležnikov, ki je bil tako prepoznan tudi na nacionalni ravni. Na začetku in na koncu priprave smo organizirali dva daljša posveta, ki so se ga udeležili mladi, srednješolci, študentje, predstavniki nevladnih organizacij, predstavniki s področij socialnega varstva, zdravstva, zaposlovanja, kulture, športa in številni drugi. Ob tem lahko dodamo, da smo opravili poglobljene spletne ankete z mladimi, ki so navajali, kaj si želijo in kaj pogrešajo v lokalnem okolju. Ob koncu smo prejeli še več predlogov in sugestij s strani članov odborov in svetnikov občinskega sveta ter posameznikov v javni razpravi. Pri tem je treba poudariti, da je šlo za zelo širok proces vključevanja vseh, ki so lahko prispevali k vsebinski kakovosti dokumenta.

Kaj konkretno strategija prinaša mladim v Novem mestu?

Vsekakor najpomembnejši ukrep vzpostavitve infrastrukture mladinskega centra, ki ga mladi čakajo že vrsto let, podpora mladinskih organizacijam pri sofinanciranju večletnih programov in projektov ter usposabljanje mladinskih delavcev. Za mlade iskalce prvih delovnih izkušenj je pomemben ukrep opravljanja študijske prakse ter pripravništev v občinski upravi in v javnih zavodih, ter podpora dolgotrajno brezposelnim s sofinanciranjem javnih del, štipendiranje in spodbujanje podjetništva. Na področju stanovanjskih politik se analizirajo možnosti za subvencioniranje tržnih najemnin in komunalnega prispevka, razvoja stanovanjskih kooperativ in zagotovitve neprofitnih stanovanj za mlade. Predvidena je vrsta ukrepov na področju ureditve športne infrastrukture, sofinanciranja vadb in preventivnih programov zdravja. Kot že izpostavljeno je pomembno tudi vključevanje mladih v odločevalske procese, da bodo z vsemi vzpostavljenimi sistemskimi ukrepi aktivno vključeni v soupravljanje lokalne skupnosti in v snovanje naše skupne prihodnosti. Mladi so jasno povedali, da si želijo biti vključeni in biti slišani, na lokalni skupnosti pa je, da vzpostavi priložnosti in mehanizme, ki bodo njihov neizmerni potencial vpeli v lokalno okolje.

»»SKRIVNOSTNE«« NVO V SLUŽBI VAŠIH POTREB

»A to so tisti, ki se privezujejo ob drevesa in rešujejo kite?« Ljudje ob vprašanju, kaj so »nevladne organizacije«, skoraj praviloma najprej skomignejo z rameni, nato se spomnijo na aktiviste, morda še na dobrodelne in humanitarne organizacije ... in tu se seznam običajno konča. A je bistveno daljši. Ne le, da storitve nevladnih organizacij uporabljamo vsak dan, obstaja celo zelo velika verjetnost, da ste tudi vi član katere od njih. Ampak ker ne rečete, da recimo požete v »nevladni organizaciji«, pač pa v pevskem zboru, se tega niti ne zavedate.

Da. Pevski zbor je – pravno gledano – kulturno umetniško društvo, društva pa so v Sloveniji najpogostejša oblika nevladne organizacije. Drugi dve obliki sta še zasebni zavodi in ustanove, a pravna oblika ni tako bistvena. Bistvo je to, da nevladne organizacije (ali krajše NVO) izvajajo vrsto storitev, ki jih občani potrebujemo, pa jih država in občina s svojimi javnimi službami ne zmoreta v polnosti zagotavljati. Včasih se zgodi, da so zaradi specifičnosti področja celo edine ponudnice. V Novem mestu imamo po zadnjih uradnih podatkih 502 nevladni organizaciji (455 društev, 44 zasebnih zavodov in 3 ustanove). Največ jih deluje na področjih športa, kulture in pomoči ljudem, sledijo področja, kot so gasilstvo, mladina, starejši, okolje, izobraževanje, urejanje prostora in tako naprej.

Kaj počnejo novomeške nevladne organizacije?

V poletnem času s svojimi tabori, letovanji, izleti in delavnicami zapolnijo dolge poletne počitniške dni vaših otrok, pozimi pripelejo dedka Mraza z darili in pripravijo maškarado. Slepim, gluhim, revmatikom, paraplegikom, bolnikom z različnimi obolenji in drugim, pomagajo pri samostojnejšem življenju. Z organizacijo različnih dejavnosti zapolnijo dolge dni upokojujencev, s krvodajalskimi akcijami preskrbujejo zdravstvene ustanove s krvjo, gasijo požare ... Skrbijo tudi za področja, za katera ni posebnih služb, na primer urejanje grobišč, čiščenje jam, preprečevanje zasojenosti, pomoč pri integraciji tujcev ter celo osmišljanje prostega časa mladih, ki so ob odsotnosti mladinskega centra, sicer prepuščeni lastni iznajdljivosti in denarnici staršev. Številna kulturna društva omogočajo razvijanje vaših pevskih, igralskih, literarnih, likovnih in drugih talentov, skupaj s turističnimi in športnimi društvi ter zasebnimi zavodi pa so podpisana pod večino brezplačnih prireditev, festivalov, dogodkov in druženj v Novem mestu. Če pogledate izbran napovednik dogodkov – vzemimo Namig za premik na Lokalno.si – in izločite tiste, ki jih po službeni dolžnosti pripravljajo javni zavodi (muzej, knjižnica, kulturni center, JSKD), ugotovite, da najmanj polovico celotne ponudbe pripravljajo prav društva in zasebni zavodi. In s tem še zdaleč nismo našli vsega, kar počnejo.

Neodvisne, nepridobitne, neprofitne, odzivne

Nevladnim organizacijam rečemo tudi 'tretji sektor', ker se precej razlikujejo od javnega in ekonomskega sektorja in ju prav zato odlično dopolnjujejo. Njihovo delovanje je v osnovi nepridobitno oziroma za uporabnike večinoma brezplačno, morebitnih dobičkov pa ne delijo med člane, temveč jih uporabijo izključno za doseganje svojega namena in ciljev. Ker so neodvisne od države in trga ter nenehno v stiku z ljudmi, se zelo hitro prilagajajo njihovim potrebam in se nanje pogosto odzivajo hitreje in učinkoviteje kot hierarhično organizirane javne službe.

»Od ljudi za ljudi«

Od 502 nevladnih organizacij v Novem mestu jih ima zaposlene le 40. To pomeni, da vse ostale delujejo na ljubiteljski oz. prostovoljski ravni. Njihove dejavnosti torej v svojem prostem času organizirajo in izvajajo ljudje, ki so dopoldne v svojih rednih službah ali pa v šoli. Prav prostovoljska narava njihovega dela je edino zagotovilo, da bo ponudba obstajala in potekala tudi, če bo za njihovo delovanje na voljo premalo sredstev. To je še ena od stvari, ki nevladne organizacije bistveno loči od javnih in gospodarskih služb.

Lahko jim podarite 0,5 odstotkov svoje dohodnine

Dobra četrtina novomeških NVO (115) deluje v javnem interesu, kar pomeni, da so jim pristojna ministrstva podelila poseben status, ker ne zadovoljujejo zgolj potreb svojih članov, pač pa vseh občanov. Največ jih je s področja športa (40), gasilstva (19), kmetijstva, gozdarstva in prehrane (11) ter invalidnosti (10). Na spletni strani www.nevlnadnik.info lahko poiščete aktualen seznam in jih podprete tako, da jim namenite 0,5 % svoje dohodnine.

Nekatere znane prireditve nevladnih organizacij

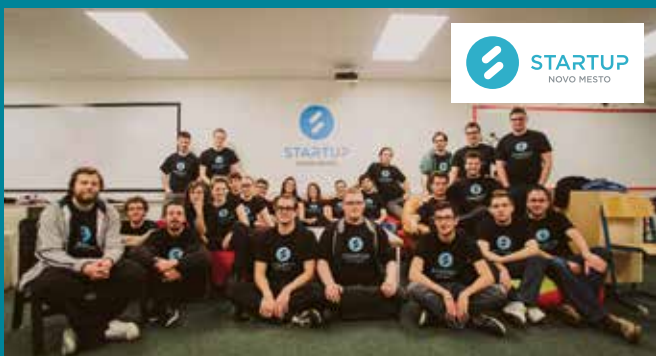
Novoletno obdarovanje otrok, Novomeški tek, Slofolk, Rudi Potepuški, Kolektivc, Grem domov v Novo mesto, Novomeški poletni večeri, Teden kultur, Otroški svet, Krka živi, Noč na Krki, Skoki v Krko ... Spomnite se tudi Cvičkarije, Dežele Juju, Jazzintyja, FotoPuba, POPmladi ...

KAKO NEVLADNE ORGANIZACIJE SKRBIJO ZA MLADE

Večino navedenih programov finančno podpira tudi Mestna občina Novo mesto.

KLUB MLADIH PODJETNIKOV – STARTUP NOVO MESTO ZA PODJETNIŠKE ŽILICE WWW.START-UP.SI, INFO@START-UP.SI

Odperti smo za vse, ki želijo spoznavati podjetništvo. Dobrodošli tako tisti, ki se s tem že ukvarjajo, kot tudi tisti, ki o podjetniški poti še le razmišljajo. Pripravljamo različne dogodke na temo podjetništva: od podjetniških večerov, na katerih svoje zgodbe delijo različni podjetniki, do startup vikenda, na katerem lahko posamezniki uresničijo svojo prvo podjetniško idejo. Vsem, ki se odločijo za samostojno podjetniško pot, pomagamo z mentoriranjem in svetovanjem, za lažji začetek pa jim je na voljo tudi coworking prostor. Z našo pomočjo sta, med drugim, svojo pot začeli tudi ekipi LACEnano in SmartNinja, ki že uspešno osvajata trge po svetu.

DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA DELA NOVO MESTO VKLJUČEVANJE MLADIH Z MANJ PRILOŽNOSTMI WWW.DRPDNM.ORG, DRPDNM@GMAIL.COM

Mladim (predvsem tistim z manj priložnostmi) omogočamo boljšo vključenost v šolo, lažji vstop na trg dela in kakovostno preživljanje prostega časa. Vsak delovni dan od 11. do 18. ure, jim nudimo učno pomoč, učenje slovenščine (za priseljence), svetovanje, informiranje in zagovorništvo ter jih vključujemo v različne aktivnosti, ki spodbujajo zdrav življenjski slog, in jim omogočajo

Foto: Boštjan Pucej

pridobivanje novih znanj in veščin ter širjenje socialne mreže (ustvarjanje, šport, ples, glasba, računalništvo, podjetništvo, film, kulinarika, druženje ...). Mlade vključujemo v mladinsko in prostovoljno delo, na voljo so jim izobraževanja in usposabljanja (usposabljanje za mladinske delavce, zaposlitveni klub, delavnice za srednješolce in študente), sodelujejo lahko v mednarodnih projektih in izmenjavah (Erasmus+, Evropa za državljane). Nudimo tudi podporo mladinskim nevladnim organizacijam. Leta 2012 smo prejeli državno priznanje za prispevek k uveljavljanju mladinskega sektorja.

ČARUNALNIK – DRUŠTVO ZA NAPREDNO UPORABO RAČUNALNIKOV BI PROGRAMIRALI? WWW.CARUNALNIK.SI, INFO@CARUNALNIK.SI

Programiranje je v 21. stoletju zelo iskana in cenjena veščina, zato otroke in mlade spodbujamo pri učenju naprednih računalniških znanj. To počnemo na prijazen in zabaven način, ker vemo, da se največ naučimo, ko se igramo. Učenje, kako se naredi računalniško igrico, bo mladostnike možgane zaposlilo neskončno bolj kot učenje suhoparne snovi. Srečujemo se na rednih tedenskih delavnicah, ki jih pripravljamo v Novem mestu, pa tudi po drugih krajih v regiji Jugovzhodne Slovenije. Učimo se programirati računalniške igre, izdelovati mobilne aplikacije, sestaviti in sprogramirati robota ... delavnice si običajno popestrimo tudi s kolicami J. Že tretje leto zapored sodelujemo v multidisciplinarnem programu s poudarkom na robotiki *First Lego League* in lani nam je uspela tudi uvrstitev v državni finale.

ETERNIA, DRUŠTVO ZA POMOČ MLADIM Z MOTNJO POZORNOSTI IN HIPERAKTIVNOSTJO (ADHD) UMIK OD TEHNOLOGIJE V NARAVO WWW.MAVRICNIBOJEVNIKI.ORG

Zdi se, da v današnji družbi ne znamo prisluhniti glasu otrok, še manj pa šepetu narave. Mavrični bojovníki združujemo oboje. Ukvarjamo se z otroki z ADHD in drugimi, ki si želijo umik od tehnologije in stik z neokrnjeno naravo. Omogočamo jim svojevrstno izkušnjo, ki je možna, če predrugачimo perspektivo in vidimo ADHD kot prednost. Tudi ti otroci so izjemno inteligentni, nadarjeni in kompetentni. Začeli smo skromno, a z vsakim

korakom rastemo in se učimo. Poleg poletnega tabora Mavrični bojevniki organiziramo tudi Gozdovnik, Gladiatorja, Hiško. Za najstnike izvajamo predavanja Če ne veš? in tudi predavanja za učitelje. Sodelujemo pri delu z mladimi s posebnimi potrebami in z Romi, v sklopu Projektnega učenja mladih. Staršem in otrokom z ADHD in ostalimi »motnjami vedenja« nudimo svetovanje. Izvajamo tudi izobraževanja prostovoljcev.

ZAVOD IGRIVI SVET - ZAVOD ZA GIBALNI RAZVOJ IN NEŽEN STIK ČUSTVENA IN GIBALNA OPORA

WWW.IGRIVISVET.SI, INFO@IGRIVISVET.SI

Pri nas za mlade poskrbimo celostno. Tistim, ki se soočajo s težkimi življenjskimi situacijami, dilemami ali vprašanji, ki vplivajo na zadovoljstvo in medsebojne odnose, nudimo oporo s psihoterapijo, ki temelji na modelu relacijske družinske terapije. Na naš zavod se lahko obrnejo tudi zaradi nizke samopodobe, tesnobnih motenj, težav z regulacijo jeze, motenj hranjenja in podobno. S pomočjo metode *Feldenkrais* spodbujamo izboljšanje drže, gibčnosti, koordinacije in ravnovesja mladih. Ne gre za telovadbo, pač pa sistem vaj, s katerimi prevzgammo slabe vzorce obnašanja in gibanja (na primer: neprimerno vstajanje iz sedečega ali ležečega položaja, neprimerno spanje, hoja, dvigovanje in spuščanje predmetov in podobno). Tistim, ki so postali starši, nudimo celostno podporo pri starševstvu: s pomočjo pedokinetike in klepetalnic spodbujamo iskanje stika z otrokom, zaupanje v lastno starševstvo ter sledenje otrokovim čustvenim in gibalnim sporočilom.

DRUŠTVO SREČANJE ODVAJANJE OD ODVISNOSTI

DRUSTVO.SRECANJE@GMAIL.COM,
051 367 497 (TONI KOČEVAR)

Mladostnikom in njihovim staršem smo na voljo za različna vprašanja, povezana z odvisnostjo ali medsebojnimi odnosi. Individualna svetovanja potekajo na naši lokaciji v Novem mestu. Uspesobljeni strokovnjaki skušamo s pomočjo vzpostavitve pristnega in iskrenega odnosa z mladostnikom razumeti njegovo situacijo in mu pomagati okrepiti tiste pozitivne vire in spretnosti, s katerimi se bo zmožal spoprijemati z izzivi na poti. Po osnovnih in srednjih šolah na Dolenjskem pripravljamo preventivne delavnice in predavanja za mladostnike in otroke na temo različnih zasvojenosti.

ZAVOD LOKALPATRIOT, MLADINSKI KLUB DNŠ USTVARJANJE KULTURE

WWW.LOKALPATRIOT.SI

Mladim nudimo prostor in podporo za udejstvovanje na katerem koli kulturnem področju ali pri organizaciji kulturnih dogodkov, ki jih izvajamo v klubu LokalPatriot in v Galeriji Simulaker. S pomočjo naše izkušene ekipe lahko izpopolnijo svoje veščine pri oblikovanju programa in njegovi izvedbi ter pri promociji in upravljanju z družbenimi omrežji. Pri nas pridobijo delovne izkušnje, s katerimi lahko konkurirajo v vseh slovenskih ustanovah, ki se ukvarjajo z organizacijo kulturnih dogodkov. V klubu LokalPatriot se ukvarjamo predvsem s prirejanjem glasbenih, gledaliških in družabnih dogodkov, v galeriji Simulaker pa predstavljamo vse zvrsti sodobne vizualne in intermedijske umetnosti ter avtorske fotografije. Ponujamo platformo za predstavitev avtorjev iz lokalnega, nacionalnega in mednarodnega prostora, povezujemo umetnostne institucije in umetnike, občasno prostor odstopimo tudi predstavitev drugih kulturnih dogodkov.

OBMOČNO ZDRUŽENJE RDEČEGA KRIŽA NOVO MESTO ZA BOLJŠI SVET

WWW.NOVOMESTO.OZRK.SI

Pri nas mladi razvijajo nove veščine in socialni čut, se preizkušajo v organizaciji različnih akcij, in so hkrati promotorji prostovoljstva in strpnosti. V našem klubu *Mladi za boljši svet* se tedensko srečujejo srednješolci in na delavnicah urijo socialne veščine, prirejajo humanitarne akcije in se vključujejo v skupino za samopomoč. Vsako leto pripravimo enotedenski tabor *Moč hu-*

manosti, kjer dijaki pomagajo starejšim in se z njimi družijo. Tabor je brezplačen, udeleži se ga 20 dijakov in pet mentorjev. Za vse srednješolce zadnjih letnikov izvajamo *predavanje o krvodajalstvu in krvodajalske akcije. Klub 25* združuje mlade krvodajalce, ki krvodajalstvo širijo med vrstniki. Študentje lahko sodelujejo pri letovanju otrok na Debelem rtiču kot *mentorji*. Mladi, predvsem brezposelni, lahko delajo kot *prostovoljci v medgeneracijskem središču* in obiskujejo starejše na domu.

SONČEK – DRUŠTVO ZA CEREBRALNO PARALIZO DOLENJSKE IN BELE KRAJINE KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE KLJUB INVALIDNOSTI WWW.SONCEK-NM.SI, NOVO.MESTO@SONCEK.ORG, 30 20 045

Že 34 let izboljšujemo kakovost življenja oseb s cerebralno paralizo in drugimi vrstami invalidnosti. Družimo se v Centru Sonček na Mestnih njivah (Cankarjeva ulica 25), kjer v dopoldanskem času deluje Varstveno delovni center Sonček. Ker vsem želimo omogočiti čim boljše vključevanje v okolje ter kar se da samostojno in neodvisno življenje, vsak dan od ponedeljka do petka popoldne, pripravljamo dnevne dejavnosti: začnemo s telovadbo, nadaljujemo s kuharskimi in ustvarjalnimi delavnicami, plavanjem, jahanjem, feldenkrajs vadbo. Pozimi organiziramo smučanje, poleti tedenske kolonije in različne taborje, jeseni pa počitnice. Imamo Sončkovo dramsko skupino, kjer mladi pokažejo svoje sposobnosti, ki so mnogokrat prezrte. Izvajamo tudi program osebne asistencije. Mladi si v vseh dejavnostih zapolnijo prosti čas, učijo se in se pripravljajo na samostojnejše življenje, poskrbijo za osebno rast in boljšo samopodobo. Pri vsem naštetem pomagajo tudi prostovoljci, zato dobrodošli tako mladi s posebnimi potrebami kot prostovoljci.

> Maja Ivanež, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

ZAKLJUČEK OSME SEZONE BRALNE ZNAČKE ZA ODRASLE

Bralna značka je dejavnost, s katero želimo v knjižnici promovirati in spodbujati branje ter bralno kulturo pri odraslih bralcih. V ta namen bralcem ponujamo kvaliteten izbor aktualnih in zanimivih del iz pestre zakladnice sodobne slovenske in svetovne književnosti. Knjižničarji pa tako tudi dobimo vpogled v bralne okuse in navade svojih obiskovalcev in skrbimo, da dobre knjige najdejo pot do pravih bralcev. Rdeča nit letošnje bralne značke sta bili kulinarika in kultura pitja vina, saj se ob kuhinjski mizi spletajo različne zgodbe, prepletajo usode, ob njej pa se nam tudi odpirajo novi in zanimivi svetovi ter poglobljajo čuti, občutki in spoznanja.

Da nam je šla tema v slast, govori dejstvo, da je letos značko osvojilo 100 bralk in bralcev. Toliko smo ob zaključku prejeli izpolnjenih bralnih zgibank, kamor so bralke in bralci zapisovali svoje iskrene in pogosto zelo osebne misli o prebranem. Na knjižni seznam smo uvrstili 33 slovenskih in tujih avtorjev, poleg predlaganih naslovov pa je bila za sodelovanje možna tudi izbira drugih del istih avtorjev. Za osvojitve bralne značke je bilo treba prebrati vsaj pet del in jih označiti v bralni zbirki, vendar večina naših značkarjev vsako leto prebere veliko več od zahtevanih petih knjig.

Letošnji prejemniki bralne značke so si za nagrado ogledali predstavo *Hommage Edith Piaf*, monodramo *Kot jaz*, v izvedbi Lare Jankovič in Marka Brdnika. Predstavi je sledil kratek *klepet* Lare Jankovič in Maje Kraigher, prevajalke ene najnatančnejših biografij Edith Piaf z naslovom *Piaf, francoski mit* izpod peresa Roberta Bellereta, ki je v lanskem letu izšla pri založbi Modrijan. Srečanje smo zaključili s tradicionalno podelitvijo priznanj za uspešno opravljeno bralno značko ter druženje ob kozarčku Édithine priljubljene pijače.

Dogodek je potekal v sodelovanju dveh kulturnih ustanov, Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in Kulturnega centra Janeza Trdine/Zavoda Novo mesto. Za sodelovanje in podporo pri izvedbi se zahvaljujemo Kulturnemu centru Janeza Trdine, založbi Ebesede in založbi Modrijan.

MLADOST JE TAKRAT, KO ZELO UŽIVAŠ!

»Ciciban mi smo mladi, hej, hej, hej ...« v pripevu pojemo v himni vrtca Ciciban. Ko pojejo mlada grla iskreno, od srca, se včasih kar zidovi tresejo. Mladost lahko v naši sredini občutite in se je morda celo navzamete. Male nadobudne glave pa o mladosti, obdobju od otroštva do zrelosti, razmišljajo tudi čisto po svoje. Ugotavljamo, da je mladost zelo relativen pojem. Nekaj iskrih odgovorov na vprašanja o mladosti so podali petletni otroci iz enote Labod.

Sara

Patrik

Nace

Mia

Ernest

Maks

Lovro

Lola

Gal

Benjamin

Foto: arhiv vrtec Ciciban

Lola: Ne vem, kaj je to mladost. Vem, kdo je mlad. Mlada je Oli, ki je eno leto stara. Je že imela rojstni dan in že zna hoditi. To je tako: Hana od Tevža se je prva rodila, potem se je Sofija rodila, potem se je Tevž, potem Pija, jaz, potem se je šele Olivija. Po vrsti gre: starši – otroci – otroci – otroci. Zato je babi malo mlada, malo pa stara.

Patrik: Oči je mlad in mami. Tjaša naša vzgojiteljica je tudi mlada. Taki s palico pa niso več mladi. Jaz sem tudi mlad in moja Ina. Dve leti je stara.

Ernest: Najbolj mlad je dojenček. Je majhen, vesel, pa joka. Jaz nisem več mlad, sem dobil pismo za v šolo. Tjaša ni več mlada, pa moja mami tudi ni več mlada, ker je že zrastle. Živali so lahko tudi mlade.

Mia: Otroci so mladi. Mladi so in lepi, včasih hitro skačejo in včasih neumnosti delajo. Mladi kdaj tudi padejo. Radi imajo sladkarije. Mami ni mlada, je že velika, ampak malo pa je mlada. Jaz ne bi za zmeraj ostala mlada, ker hočem odrasti.

Sara: Nimam pojma, kaj bi rekla o mladosti. Jaz sem še mlada. Mladi so navihani, nagajivi. Bolj nagajam mamic, kot da jo poslušam, samo ne preveč. Ko bom velika, ne bom več mlada. Rada bi bila še dolgo mlada. Saj bom, dokler ne bom deset let stara. Potem bom pa čedalje večja, večja, večja. Jaz sploh ne vem, kako rastem!

Maks: Mladost je takrat, ko zelo uživaš, greš na zabavo. Ker ko si star, več ne greš na zabavo. Ko imaš dojenčka, si tudi še mlad, ker potem, ko si star, ne moreš imeti več dojenčka. Ko imaš staro kožo, ko ti že dol visi, si že star. Koža se ti, kar majčkeno zlepi in ti dol z obraza gre. Ene živali so tudi mlade. Najprej so majhne, potem pa zrastejo in so lahko tudi velike.

Gal: Stari so tisti, ki so rodili otroke. Ampak moja mami je še mlada, jaz sem tudi mlad. Mladi so veseli, hitri in pogumni, lahko pojejo deset sladolegov. Jaz bi še bil mlad, da bom lahko dolgo živel. Ko si star, nisi več tako zdrav.

Lovro: Mlad je moj bratec, ki se je komaj rodil in je še dojenček. Tudi jaz sem še mlad. Eni so stari, imajo bradavice. Tisti, ki jih nimajo, so mladi. Jaz bi še bil mlad. Mi je všeč, da sem hiter, da me ni strah in da bom še dolgo živel. Rad bi bil mlad še sto let, ampak takrat ne bom več mlad!

Nace: Mladi so tisti, ki nimajo gub. Jih vidim, pa vem, ali so mladi. Včasih so veseli, včasih jezni, včasih prijazni, različno. Jaz sem mlad, moja mami tudi. Jaz si želim še dolgo biti mlad, ker nočem umreti.

Benjamin: Mladost je, da si mlad. Lepi so mladi, ker so mladi. Stari nimajo tako lepega obraza, imajo bolj rjavega. Vzgojiteljice, ki jih jaz dobim, so bolj malo mlade. Jaz bom še dolgo mlad. To je dobro. Sara je bolj mlada od mene, je pikica mala.

OSNOVNA ŠOLA CENTER SE JE LETOS VKLJUČILA V PROJEKT ERASMUS+

Osnovna šola Center je uspešno kandidirala in letos postala partner v mednarodnem projektu Erasmus+ z naslovom Multikulturno občutljiva generacija (Multi-culturally sensitive generation). Projekt bo potekal 24 mesecev od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2018, v njem pa sodelujejo šole iz šestih držav – Romunije (vodja), Poljske, Italije, Latvije, Turčije in Slovenije. Skupna tema projekta so predsodki in stereotipi, ki jih bomo odkrivali in spreminjali z različnimi dejavnostmi projekta. Tako bomo skupaj raziskovali verske, vedenjske, narodnostne in okoljske stereotipe ter stereotipe o učenju, invalidih in tujcih, ki so tudi tema naše šole.

Foto: arhiv OŠ Center

Prva naloga vseh partnerjev je bil izbor skupnega logotipa projekta, sledilo pa je oblikovanje vprašalnika o stereotipih, s katerim smo preverili, kakšno je pravzaprav stanje v naših okoljih in kateri so naši najpogostejši stereotipi. Sledila je izdelava skupnega koledarja vseh šestih sodelujočih držav, ki smo ga izdelali konec decembra. Tema koledarja so pogosti stereotipi, ki smo jih opazili v posameznih državah in smo jih poskusili čim bolj predstaviti s sliko. Vsaka šola je prispevala po tri slike, med katerimi smo z glasovanjem izbrali po dve iz vsake države, ki zdaj krasijo mesece koledarja.

Prvo srečanje partnerjev je potekalo v Italiji v Neaplju, kamor je novembra odpotovalo pet naših učiteljev. Udeleženci smo se učili pomagati otrokom, ki imajo zaradi različnih vzrokov težave z vključevanjem in sodelovanjem pri pouku. Pomembno je prepoznavati in ozaveščati učence o raznolikosti in drugačnosti, saj lahko le tako premagamo negativne stereotipe in predsodke. Spoznali smo tudi nekaj metod in didaktičnih pripomočkov, s katerimi lahko v razredu opremimo učence za lažje sprejemanje drugačnosti, izražanje mnenj in občutkov ter reševanje konfliktov.

Prvič pa so se učenci srečali na izmenjavi konec januarja v Romuniji. Na petdnevno srečanje so odšli učiteljica Anka Zupančič in učenci 9. razreda David Kos, Jan Zajc in Domen Zupančič. Tokratna tema so bili verski stereotipi, zato so se učenci že vnaprej pripravili in izdelali predstavitev vere in verskih obredov svojih

držav. Skozi delavnice so na osnovni šoli v Gelu predstavljali in spoznavali značilnosti rimsko-katoliške, muslimanske, pravoslavne in protestantske vere ter z delom v skupinah poiskali razlike in podobnosti med verskimi obredi. Obiskali so najstarejšo pivovarno v Romuniji, tri samostane v okolici in mestno hišo. Predstavili so jim tudi romunski tradicionalni ples in priredili skupno zabavo. Na celodnevem izletu v bližnjem mestu Timișoara so si ogledali pravoslavno, rimokatoliško in protestantsko cerkev ter arabsko šolo. V delavnicah so izdelovali izdelke iz papirja v quilling tehniki in vrvice 'martisor', ki jih Romuni podarjajo 1. marca kot znanilce pomladi. Ob prazniku Svetega Save so obiskali mašo v srbski pravoslavni cerkvi, skupno druženje pa so zaključili s prijetno poslovilno zabavo. Domov so se vrnili z letalom, polni prijetnih vtisov in novih spoznanj.

V polnih pripravah smo že za naslednjo izmenjavo konec meseca marca v Italiji, kjer se bomo posvečali predvsem okoljskim stereotipom, šolsko leto pa bomo zaključili z obiskom Poljske konec maja in raziskovanjem vedenjskih stereotipov. Seveda pa se že veselimo tudi obiska Turčije in Latvije v naslednjem šolskem letu, pripravljamo pa se tudi že na izmenjavo v Sloveniji, ko bomo oktobra 2017 udeležence projekta gostili pri nas.

Člani ekipe skrbimo tudi za urejen kotiček projekta in obvestila na šolski spletni strani, kjer sproti obveščamo o vseh novostih in poteku aktivnosti.

OŠ BRŠLJIN NA POTI K ODLIČNOSTI

Na OŠ Bršljin z veseljem govorimo o letu 2017, saj nam je prineslo pomembno priznanje za delo, trud in znanje. Pohvalimo se lahko s številnimi dosežki učencev s tekmovanj v znanju in z uspehi na likovnih ter literarnih natečajih, kar nas po uspešnosti med novomeškimi šolami uvršča na sam vrh.

Foto.: arhiv OŠ Bršljin

Priznanje Blaža Kumerdeja, najvišje priznanje, ki ga podeljuje Zavod RS za šolstvo, vsako leto prejme pet izobraževalnih organizacij v Sloveniji. Med letošnjimi prejemniki je kot edina novomeška šola OŠ Bršljin. Učitelji se zavedamo, da je sodobna šola tista, ki je odprta navzven in v kateri vlada delovno vzdušje in se učenci počutijo dobro. V vsakem učencu najdemo tisto, v čemer je poseben, in to nas vodi v velik izbor dodatnih dejavnosti in aktivnosti. Tako se lahko pohvalimo, da smo že 20 let člani programa Ekošola.

Evropska mreža zdravih šol je projekt Svetovne zdravstvene organizacije, Sveta Evrope in Evropske unije s ciljem promoviranja zdravlja v šolskem okolju. S pridobitvijo naziva zdrava šola v aprilu 2016, se je OŠ Bršljin zavezala, da bo aktivno skrbela za zdrav telesni in psihični razvoj učencev kot tudi delavcev šole.

Projektu Simbioza Giba, katerega moto se glasi GIBANJE JE ŽIVLJENJE IN ŽIVLJENJE JE GIBANJE, smo na OŠ Bršljin tudi letos odprli vrata in medse povabili starše, dedke in babice, ki so se vabilu odzvali in se pridružili pripravljenim dejavnostim.

Da je odprtost duha tudi odprtost srca, se na OŠ Bršljin zelo zavedamo. Učence učimo spoštljivega sobivanja z drugačnimi in jih tako pripravljamo na življenje. V mednarodnem projektu - V jati z drugačnimi - smo kot eden izmed partnerjev VDC-ja Novo mesto, oktobra 2016, pripravili srečanje, na katerem so se učenci družili z osebami z motnjo v duševnem in telesnem razvoju. Na šoli smo gostili skupino gibalno oviranih oseb ter slepo osebo iz Hrvaške. Skupina učenk – prostovoljk – je sodelovala s predstavnicami Krajevne organizacije Rdečega križa Bršljin in socialno delavko šole pri prodaji kruha na stojnicah pred trgovino SPAR – Hipermarket v Bršljinu ter tako obeležila teden humanitarnosti.

Že tretje leto zapored so se učenci uvrstili v finale projekta Varno na kolesu. Ekipa petošolcev je z uspešnim sodelovanjem osvojila prvo mesto na državnem tekmovanju.

Posebno mesto na OŠ Bršljin imata kultura in ustvarjanje. Na natečaju Metelkovo pero na temo Drugačnost nas bogati sta naši učenki Eva Šubic in Alja Pirc s svojima literarnima besediloma dosegli 1. in 2. mesto. Devetošolka Klara Špendal se je na literarnem natečaju Po sledih Josipine Turnograjske, na temo Ljubzen do domovine, uvrstila na drugo mesto med mladimi literati

iz Slovenije in zamejstva. Tudi tradicionalne Pavčkove vitice so bile zaznamovane z učenci OŠ Bršljin. Ne samo, da je bilo veliko sodelujočih iz OŠ Bršljin, med prve nagrajence se je uvrstila tretješolka Nika Povše. Na mednarodnem likovnem natečaju Plakat miru 2016, na katerem je sodelovalo 17 bršljincev, je bilo likovno delo Leje Štubljar z naslovom »Praznujmo mir, saj prinaša svetlo prihodnost«, izbrano za 2. najboljšo v državi. Na fotografskem natečaju Roletarstva Medle je bilo med tremi najboljšimi in nagrajenimi fotografijami tudi delo naše učenke Julije Strašek.

Umetniška vsestranskost je eno od vodil OŠ Bršljin. Novembra so si učenci in učitelji s ponosom ogledali muzikal Annie, ki je na sporedu v Kulturnem domu v Radomljah. V vlogi Duffy s svojo pevsko in igralsko nadarjenostjo blesti učenka 9. r. Leyre Legarda Ventura.

V mesecu kulture, ko z državnim praznikom obeležimo spomin na Franceta Prešerna, smo imeli učenci in učitelji praznovanje kulture v duhu odličnosti. Na OŠ Bršljin smo se učili o odgovornosti za lastna dejanja, o predanosti pri uresničevanju lastnih ciljev, o pozitivnem odnosu do dela, časa, sebe in drugih, o uravnoteženem življenju. Spoznavali smo, da pot do uspeha vodi včasih tudi navzdol in da se največ naučimo ob lastnih napakah.

Marca 2017 nas čaka poseben izziv: izvedli bomo drugo »Noč poezije«, ko bomo s posebnimi gosti Josephom Nzobandoro-Joseom iz dua Murat&Jose, literarno sekcijo Društva upokojencev Snovanja ter vizualnim umetnikom Gašperjem Brezovcjem ustvarjali poezijo ter v sproščenem vzdušju spoznavali, da je branje poezije lahko tudi zelo zabavno.

Po vsem tem ni naključje, da je OŠ Bršljin na prireditvi v Žalcu, kot tretja novomeška šola znova prejela naziv »kulturna šola«. Naziv »kulturna šola«, ki ga je sicer OŠ Bršljin prvič pridobila že leta 2011, ko je bila še posebej nagrajena za knjižnično dejavnost, je veliko priznanje, saj je rezultat večletnega dela na kulturnem področju, ki ga na šoli še posebej gojimo tako v obliki interesnih dejavnosti, različnih kulturnih prireditev, s povezovanjem z okoljem kot pri pouku.

OŠ Bršljin je šola, v kateri se trudimo spodbujati radovednost, željo po odkrivanju novega in učence usposabljam za bivanje v današnji in prihodnji skupnosti.

NOVOMEŠKI ABONMA 2017

Kulturni center Janeza Trdine in novomeška izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti tudi letos pripravljata Novomeški abonma, v katerega so vključena novomeška ljubiteljska društva in sestavi. Gre za edinstven projekt v Sloveniji, ko se v tako organizirani obliki in s podporo kulturnega centra in JSKD-ja domači javnosti za privlačno ceno predstavijo najboljša ljubiteljska društva s svojimi projekti. Z nakupom abonmaja si za izjemno nizko ceno (30 EUR za pet dogodkov) zagotovite sedež na dogod-

kih, ki bodo zagotovo razprodani. Tako bomo letos k sodelovanju povabili skupino Copacabana, ki se je vnovič zbrala pred dobrim letom dni in bo zagotovo navdušila Novomeščane (6. 5.), Mešani pevski zbor VIVA Brežice (konec junija), Folklorno društvo Kres (18. 11.), Konservatorij Jurij Slatkonja (konec novembra) in sestri Lito in Ireno Yebuah z gosti (sredina decembra). Vsi dogodki so nekaj posebnega; prvi zato, ker se bodo na samostojnem celovečernem koncertu po dveh desetletjih vnovič predstavila dekleta, ki so navduševala v svojih gimnazijskih letih in so bile v tistem času prava glasbena poslastica; drugi zato, ker bomo imeli priložnost slišati enega najboljših pevskih zborov v Sloveniji; tretji zato, ker bo Kres znova pripravil privlačen program s kakovostno folkloro; četrti zato, ker bomo imeli na odru priložnost gledati že tretjo operno premiero v zadnjih treh letih, ki jo podpisuje omejnjeni konservatorij; zadnji dogodek v letošnjem Novomeškem abonmaju pa bo prav gotovo nekaj posebnega, saj se bosta na domačem odru sestri, obe vrhunski glasbenici, prvič sploh skupaj predstavili novomeškemu občinstvu. Zato – spremljajte informacije o vpisu v Novomeški abonma, da vam ne uidejo prosti sedeži na dogodkih, ki povezujejo ljubiteljska društva, povezujejo pa tudi nas, Novomeščane, da spodbujamo domače umetnike.

> Zavod Novo mesto

ŠPORTNIK LETA 2016

Na prireditvi »Športnik leta 2016«, ki je tokrat spet potekala v Športni dvorani Marof, je bila za najboljšo športnico razglašena atletinja Breda Škedelj, najboljši športnik je postal Darko Jorgič, njegov klub Namiznoteniški klub Krka pa je najboljši športni kolektiv v Mestni občini Novo mesto.

Foto: Marko Klinc

To je bila že tradicionalna 31. prireditev v MO Novo mesto. Namen prireditve je predstavitev in popularizacija športa, športnikov in športnih delavcev, ter se jim na ta način zahvaliti za vloženo delo v šport. Podelili smo veliko priznanj, in sicer 63 županovih priznanj, športnikom in športnicam za osvojitve naslova državnih prvakov ali za nastop v reprezentanci Slovenije, Bloudkova priznanja zaslužnim športnim delavcem za večletno aktivno delo v športu. Zlato značko za življenjsko delo sta prejela Slavko Seničar in Andrej Jeriček. Podelili smo tudi priznanja za dosežke na delavskih športnih igrah ter seveda najprestižnejša priznanja – priznanja za športnika leta 2016. Prireditve so popestrili The Plut Family Band, Akrobatska skupina Dunkin Devils, športniki Gym Novo mesto, Kick Boxing klub Mirage in Plesnega studia Novo mesto. Športna gosta prireditve sta bila nosilca bronaste medalje s poletnih Olimpijskih iger v Rio AnaMari Velenšek in spidvejist Matej Žagar.

KNJIŽNE POPSLASTICE ZA MLADE IN MLADE PO SRCU

knjižne
POPslastice

Knjižne POPslastice so avtorski projekt novomeške knjižnice, ki letos poteka že šesto leto zapored. Mladostnikom skušamo približati kvalitetne in izvirne knjižne vsebine s pomočjo gostov in vrhunskih strokovnjakov s področja branja in pisanja, igre in televizije, glasbe, slikarstva ali fotografije ter jim ponuditi možnost branja, razpravljanja, srečanja in druženja z vrstniki podobnih interesov, z njihovimi vzorniki in znanimi osebami. Namen projekta je tako na zabaven, aktualen in kvaliteten način promovirati in širiti bralno kulturo, skozi knjigo širše kulturno povezovati in izobraževati ter zagotoviti višjo bralno sposobnost mladih. Ob srečanjih z zanimivimi gosti pa vsako leto razpišemo tudi natečaj za najboljšo kratko zgodbo, na katerem lahko sodelujejo mladi od 15. do 19. leta starosti. Zmagovalca, ki ga izbere strokovna žirija pod vodstvom dr. Andreja Blatnika, razglasimo na zadnjih Knjižnih POPslasticah. Zmagovalno zgodbo objavimo na spletni strani projekta, zmagovalec prejme tudi posebno POPnagrado – tablični računalnik.

Ponosni smo, da je projekt prejel tudi priznanje Slovenske sekcije mednarodnega združenja IBBY, ki se podeljuje promotorjem mladinske književnosti in promotorjem branja, ki delajo neposredno v praksi z mladinsko književnostjo in z mladimi bralci ter pri tem dosegajo izjemne uspehe, pomembne ne le v ožjem okolju, ampak prispevajo tudi h kakovostnemu dvigu te prakse v širšem slovenskem prostoru. Še več kot to, nam pomeni, da je projekt odlično sprejet tudi med profesorji lokalnih srednjih šol, tamkajšnjimi šolskimi knjižničarji in dijaki samimi.

Gostovanje na Dolenjskem knjižnem sejmu.

Foto: arhiv knjižnice

PO JUTRU SE DAN POZNA

Foto: Lijana Jantol Weber

Kulturni center Janeza Trdine (KCJT) že vse od svoje ustanovitve velik del svojega kakovostnega programa namenja mladim. Lani smo namreč obeležili 20 let kulturno-umetnostne vzgoje v našem osrednjem hramu kulture na Dolenjskem, kar pomeni, da sta za nami dve desetletji skrbne, sistematične, kakovostne in predane skrbi za vrtničkarje, učence in srednješolce tako iz novomeške občine kot širše.

Vsako leto namreč oblikujemo ponudbo predstav, koncertov, glasbeno-gledaliških, plesnih, večmedijskih in drugih predstav, ki jih v program skrbno umestimo po starostnih kategorijah, saj vsaka predstava zasleduje svoje cilje. V sodelovanju z ustvarjalci tako vsako leto vrtničkarjem in učencem prvega triletja ponudimo približno 10 predstav, učencem drugega in tretjega triletja nekaj

manj, odvisno od kakovostne ponudbe na trgu, srednješolcem pa znova več kulturnih vsebin, saj se velikokrat vsebine iz rednih abonmajev (Gledališki, Glasbeno-gledališki) dopolnjujejo z učnimi načrti. Profesorji v sodelovanju z nami poiščejo tiste vsebine za svoje otroke, ki na več področjih zadovoljijo otrokovo potrebo po estetskem, kakovostnem programu. Na leto tako že 20 let prvič ali pa že drugič ali tretjič ... Prag Kulturnega doma prestopi od 15 do 20 tisoč mladih, ki se začarani prepustijo odrskim deskam. In takrat domišljija dobi krila in se rešujejo tudi tako težki problemi, kot so prve ljubezni, prepovedane droge, medvrstniško nasilje ... Pri stiku s kulturnim centrom jih učimo tudi kulturnega bontona, ki zajema poznavanje pravilnega obnašanja vse od garderobe, vstopnice, sedeža, spremljanja, aplavza in odhoda iz KCJT. Da smo pri tem uspešni, nam priznavajo tako otroci, ki so daleč najbolj zahtevno občinstvo, kot vzgojitelji in profesorji ter tudi umetniki, ki dobro poznajo naše delo in ga velikokrat postavljajo kot primer dobre prakse, kako lahko določen kulturni dom oziroma center odlično skrbi za kulturni podmladek. Zato smo se v KCJT pred leti odločili, da pripravimo posvet o pomenu kulturno-umetnostne vzgoje, in pred nami je že tretji posvet Po jutru se dan pozna, ko k sebi povabimo ravnatelje, kulturne koordinatorje in druge strokovne delavce iz vrtcev ter osnovnih in srednjih šol ter predstavnike občin in zavodov, ki oblikujejo kulturno-umetnostne programe, da skupaj osvetlimo pomen tega področja za naše otroke. Kajti z njimi se vse začne, kajne?

JSKD IN 3MLADINSKI PROJEKTI

Za vsakega mladega si želimo, da bi se v svetu umetnosti »potopil« kar največkrat, saj nam z vsakim »potopom na dah«, le ta daruje refleksijo, občutje, odziv in inspiracijo – za delovanje v vsakdanjem bivanju. V letošnjem letu pod okriljem JSKD potekajo 3mladinski projekti.

Foto: I. Vidmar

LEPLJENKA, LITERARNA DELAVNICA

Lepljenka. To je lahko eden od odgovorov na vprašanje: Kako narediti literarno delavnico; dinamično, napeto in kreativno? Lepljenka je lahko zabavna vaja tako za pesnika kot za literarnih prijemov nevaženega udeleženca. Zgodba o tem, kako besedila (časopisne članke, naslove, reklame) najprej razčleniti na osnovne gradnike (besede), jih s posamezno ali skupno idejo znova sezidati v novo obliko, ki je oplemenitena z liričnim iztisom. Mladim ljudem je takšna igra skoraj pisana na kožo, ker so »veseli, dinamični, relativnik« (S. Kosovel) in jim prinaša pomembno sprostitev. Na drugi strani pa trezen, razčlenjevalen in obremenjujoč pristop k

temam, ki še kako zadevajo celotno človeško skupnost. Za mlade ljudi je takšen način spoznavanja literature, likovnosti in umetnosti, lahko neobremenjen, nenavaden in trajen. Mentorja delavnice sta bila pesnik in pisatelj Samo Dražumerič in ilustrator Peter Škerl.

V projektu, ki poteka že drugo šolsko leto, je do sedaj sodelovalo več kot 120 gimnazijcev. Izbor nastalih lepljenk bo na ogled maja letos na FESTIVALU VIZIJE – festivalu mladinske kulture v Novi Gorici.

PROTAGONIST, GLEDALIŠKA DELAVNICA

Namen delavnice je pregled tehnik in metod, ki nam pomagajo pri izoblikovanju gledališkega teksta, predvsem pri har-

moniziranju vseh psihofizičnih potencialov igralca: telo, glas, gib, tekst, čustveni naboj. Pristop k delu bazira na tehnikah šole Jacquesa Lecoqa, pa tudi ostalih velikanih gledališke igre. Na delavnici udeleženci, s pomočjo mentorice, poizkušajo izoblikovati gledališki monolog. Mladi na delavnici odkrivajo nove razsežnosti, možnosti, ki so, ne le nujne v delu vsakega gledališčenika, temveč tudi zabavne in presenetljive, saj nam odpirajo nove poglede na neverjetne razsežnosti osebnih potencialov. Delavnico vodi dramska igralka, pisateljica, pesnica, prevajalka in gledališka pedagoginja Maja Gal Štromar.

LIKOVNI ATELJE MLADIH

V likovnem ateljeju mladi spoznavajo klasične in eksperimentalne risarske tehnike, osnove perspektive, logiko likovnega prostora, kompozicijo, osnove barvne teorije in tonskega slikanja z akrilom ter umeščanje likovnega razmišljanja v širše razumevanje družbene vizualnosti. Vsako srečanje je sestavljeno iz dela predavanja, definiranja likovnega problema in seveda praktičnega dela Delo, tako kot je običaj pri nas, poteka v obliki plodnega dialoga med mentorjem in udeleženci. Mentor delavnice je mag. slikarstva in mag. grafike Arjan Pregl, docent.

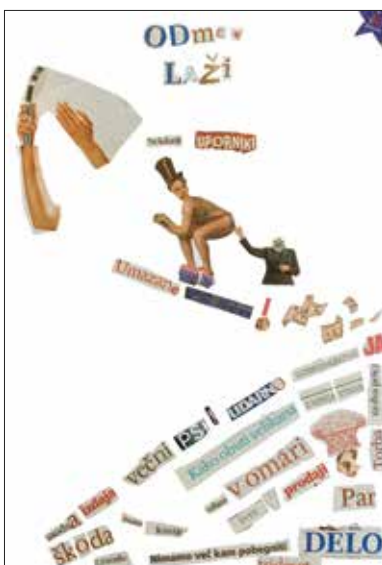

Foto: arhiv JSKD

KAJ NAM PRINAŠA JANTARNO LETO?

Foto: Marko Habjan

Kaj je pravzaprav to Jantarno leto?

Gre za osnovni marketinški prijem, ki prepoznava in odkriva v čem se Novo mesto razlikuje od podobnih mest in to ponudi v turističnem oglaševanju. Nimamo morja, nimamo visokih gor in prostranih smučišč, imamo pa bogato kulturno dediščino, katere sestavni del so tudi jantarne izkopenine. Jantarno leto pa je glavna blagovna znamka, ki skozi rdečo nit nagovarja potencialne skupine turistov, naključne obiskovalce in tudi nas občane, da smo pozorni na dediščino, dogodke in dejavnosti, ki jih ponuja naše mesto. Glavna pobudnika in organizatorja dejavnosti v Jantarnem letu sta Mestna občina Novo mesto in Dolenjski muzej Novo mesto.

Kaj si lahko ogledam ali doživim v Novem mestu?

Odgovore nam ponuja Jantarno leto. Opozarja na Novo mesto, na sklop prireditev in dejavnosti, ki že obstajajo, vendar brez celostne promocije ne dosežajo širšega kroga obiskovalcev. Imamo bogato kulturo, muzejske zbirke, koncerte, razstave ... imamo najlepšo naravo, gozdove, zidanice, reko Krko, kulinariko, sprehajalne in planinske poti ... imamo prireditve, festivale, športne dogodke ... In ne nazadnje razvito industrijo ter najboljše strokovnjake iz različnih področij. Vse to lahko in moramo pokazati, in tu nastopi Jantarno leto.

In kaj bomo naredili?

Jantarno leto obsega promocijske dejavnosti, ki bodo opozarjale in oglaševale najbolj prepoznavne obstoječe novomeške turistične dosežke, ki jih sicer pripravljajo različni organizatorji. Najprej bomo izvedli tako imenovano branding oziroma znamenje mesta. Le ta zajema postavitev promocijskih oznak, tabel, zastav, obeležij ... tako na vstopu v mesto kot tudi po mestnem jedru in turističnih znamenitostih. Oznake imajo enako jantarno celostno grafično podobo in opozarjajo na tematsko leto jantarja. Postavljene so nove vstopne table na mestnih vpadnicah, transparenti, zastave, javne organizacije in prireditve pa uporabljajo jantarni logotip in druge promocijske aplikacije. Atraktivna

in inovativna promocija poteka tudi z distribucijo promocijskih materialov, kot so posebni jantarni arašidi, obeski, katalog in letaki. V sodelovanju z društvom Kres v predstavitve vključujemo tudi lika halštatskega kneza in kneginje, ki sta prisotna na večini javnih dogodkov.

V sklopu splošne promocije bomo Jantarno leto oglaševali na socialnih medijih, spletnih straneh in na gostovanjih v Ljubljani, kjer bomo turistom, turističnim agentom in informatorjem na stojnici v središču Ljubljane predstavljali novomeške turistične proizvode. Udeležili smo se že sejma Natour Alpe-Adria, Jantarno leto pa bomo predstavljali tudi na drugih nacionalnih in mednarodnih turističnih sejmih. Novomeški turistični proizvodi bodo predstavljeni na večjih slovenskih prireditvah, ki so vključene v Združenju zgodovinskih mest Slovenije (Kranfest, Idrijska čipka, Sladka Istra). Velik domet bo imela tudi nacionalna plakatna kampanja, na kateri bomo oglaševali največje novomeške turistične prireditve. Plakati in reklamni panoji bodo po vsej Sloveniji vabili v jantarno Novo mesto, na izbrane turistične proizvode.

Jantarne znamenitosti in turistični proizvodi

Jantar ima mnogo obrazov in je prava paša za oči. V Novem mestu v Dolenjskem muzeju si ga boste lahko med 20. aprilom in 30. septembrom 2017 ogledali na treh razstavah - arheološki jantar, ki ga hranimo v Dolenjskem muzeju in drugih slovenskih institucijah, slavno Jantarno sobo iz Sankt Peterburga in sodobni jantarni nakit iz Poljske.

Mednarodni konferenci o jantarju

Medene, rumene, zlate in rdeče jantarne barve ne občudujejo le ljubitelji nakita, ampak tudi strokovnjaki, ki jim jantar odpira okno v preteklost. V okviru Jantarnega leta 2017 v Novem mestu gostimo meseca aprila **Mednarodno konferenco o jantarju in jantarnih poteh v Evropi in Konferenco mest ob jantarni poti.**

NOVOMEŠKA JANTARNA POT

Razgibana tematska pot, primerna tudi za družinski izlet, vas popelje v jantarne zgodbe in novomeško zgodovino. V jantarnem letu 2017 zasnovani urbani sprehod vodi skozi najbolj prepoznavne in slikovite točke mesta.

Začetek na Kapiteljski njivi

Pot se začne na Kapiteljski njivi, arheološkem najdišču, ki leži na vrhu hriba Marof, med srednjeveškim mestnim jedrom in predelom Bršljin. Kapiteljska njiva je eno izmed največjih prazgodovinskih grobišč Evrope, z doslej raziskanimi več kot 2000 grobovi iz prvega tisočletja pred našim štetjem. Izkopavanja si lahko po predhodnem naročilu v Dolenjskem muzeju meseca maja in junija tudi ogledate.

Mimo Kapiteljske cerkve

Jantarna pot se nadaljuje do stolnice svetega Nikolaja, imenovane tudi Kapiteljska cerkev, ki predstavlja eno najstarejših, najlepših in najbolj prepoznavnih znamenitosti Novega mesta. Cerkev krasi vrh griča nad starim mestnim jedrom in je vidna daleč naokoli. Njene posebnosti so zanimiva arhitektura, bogata notranjost s Tintoretovo oltarno sliko svetega Nikolaja ter slavna zgodovina.

Postanek v Dolenjskem muzeju

V nadaljevanju pot zavije mimo Dolenjskega muzeja, kjer si lahko ogledate tri razstave o jantarju, se pomudite ob drugih muzejskih zbirkah ali se udeležite delavnice izdelovanja jantarnega nakita.

Finale na Glavnem trgu

Pot se zaključi v osrednjem delu mesta, na Glavnem trgu, ki je svojo značilno obliko dobil v drugi polovici 16. stoletja ter velja za enega najlepših v Sloveniji. Hiše na trgu krasijo značilne kamnite arkade z nosilnimi stebri in ponekod tudi atrijska dvorišča. Na osrednjem delu trga stoji Rotovž, v bližini pa je marmorni vodnjak z umetelno vklesanimi verzi Kettejeve pesmi Na trgu. Za še uspešnejši in prijetnejši konec poti se lahko sredi trga dotaknete velikega jantarnega kamna, ki mu pripisujejo magične moči – prinašal naj bi srečo in zdravje.

Vabljeni na pot! Za več informacij in rezervacijo lokalnega vodnika obiščite TIC Novo mesto na Glavnem trgu 11 v Novem mestu, nam pišite na tic@novomesto.si ali pokličite na 07 39 39 263.

JANTARNI KAMEN NA GLAVNEM TRGU

Dotik jantarja je po ljudskih verovanjih magičen, saj naj bi prinašal srečo in odganjal bolezni. Aprila 2017 bo veliki jantarni kamen postavljen v neposredni bližini Rotovža na Glavnem trgu. Kamen simbolizira novomeško Jantarno leto, lahko pa se ga tudi dotaknete in preverite njegovo delovanje.

Zdravilne in mistične moči jantarja

Jantar je okamenela smola iglavcev, ki je vse od prazgodovine do danes predstavljala magično, varovalno in zdravilno snov. Največja in najpomembnejša nahajališča jantarja ležijo na območju Baltika, od koder se je že pred tisočletji začelo njegovo nabiranje in prevoz proti jugu. Jantar že vsaj 7000 let velja za zdravilni kamen in amulet, ki simbolizira sonce in duhovno povezanost. V preteklosti so ga pogosto uporabljali za lajšanje glavobolov, zdravljenje boleznih grla, ušes in oči ter odganjanje zlobnih duhov. Vonj zažganega jantarja naj bi prinašal moč jasnovidnosti. O zdravilni moči jantarja je pisal že starogrški antični zdravnik Hipokrat, ki je navajal, da jantarjeva ogrlica v stiku s kožo olajša bolečine.

Turizem v zidanicah in Gorjanci

Vzemite si čas za pohajkovanje po zelenih Gorjancih, kjer vam prijazni domačini radi postrežejo z odličnim cvičkom, evropskim vinskim posebnostem. Na vrhu goric kraljujejo baročne cerkvice, pod njimi pa se razprostirajo širni vinogradi z edinstvenimi zidanicami. Turizem v zidanicah je namenjen vsem, ki iščete pristno doživetje dolenjskega podeželja. Tu boste lahko uživali v miru, razmišljanju in branju ter prepuščanju in čudovitem razgledu.

Rudolfov splav

Popeljite se na panoramsko vožnjo po okljuku reke Krke, pod štirimi mostovi, mimo gradov Kamen in Novi dvor, ob stolni cerkvi sv. Nikolaja, vzdolž čudovitega Brega ter mimo frančiškanske cerkve in samostana. Na splavu s harmoniko poskrbijo za zabavo, vam postrežejo s cvičkom in toplo dolenjsko malico, na koncu izleta pa podarijo še jantarni spominček.

Za več informacij obiščite TIC Novo mesto na Glavnem trgu 11, nam pišite na tic@novomesto.si ali pokličite na 07 39 39 263.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

JANTARNA OGRLICA PRIREDITEV

Številne dogodke in turistične storitve bomo v Novem mestu v letu 2017 zavili v jantarno barvo, ki njihovo vsebino obogati z novo razsežnostjo. Pridružite se nam!

Odprtje razstav in Jantarnega leta

april | Dolenjski muzej, Novo mesto

Odprtje razstav v Dolenjskem muzeju in mednarodne konference predstavljajo tudi uradno otvoritev Jantarnega leta v Novem mestu.

Velika nagrada Adrie mobil

april | Glavni trg, Novo mesto

Enodnevni mednarodni kolesarski praznik v osrčju Dolenjske je dogodek, ki ga ne kaže zamuditi. Spremljevalni program - za staro in mlado, je pisan, zanimiv, kratkočasen in privlačen.

Novomeški tek

april | Glavni trg, Novo mesto

Tekaški praznik z bogatim spremljevalnim programom že 17 let poteka na novomeškem Glavnem trgu. Vsi tekmovalci so nagrajeni z majicami, najboljši s praktičnimi nagradami.

Noč nakupov

april, junij, september, december |

mestno jedro, Novo mesto

V oživiljenem starem mestnem jedru vam trgovci, gostinci, frizerji, cvetličarji, urarji in ostali ponudniki na stečaj odprejo svoja vrata, pripravijo popuste, bogat program in vas razvajajo vse do polnoči.

Bajkafest

maj | Trška Gora, Novo mesto

Festival gorskega kolesarstva predstavlja rekreativni MTB maraton z bogatim spremljevalnim programom.

Pohod po Slakovi poti

maj | Trška Gora, Novo mesto

Pohodniška pot Po Slakovi poti je urejena v spomin na dolensko legendo narodno zabavne glasbe Lojzeta Slaka. Poteka po Trški Gori, eni najbolj znamenitih slovenskih vinskih gor, kjer je na južnem pobočju največ zidanic na svetu in pridelujejo odlični cviček. Na pohod vas vabimo v maju 2017.

Krka živi

od maja do septembra | reka Krka, Novo mesto

V okviru projekta Krka živi spomladi in poleti ponujamo zanimive dejavnosti povezane z reko Krko. Na različnih obrečnih lokacijah v Novem mestu in okolici si lahko izposodite kajak, kanu, sup, potapljaško opremo ali se odpravite na ribolov.

Sem glasba, sem mesto

junij | mestno jedro, Novo mesto

Novomeški poletni festival klasične glasbe prinaša bogat izbor vrhunskih koncertov na različnih prizoriščih v mestnem jedru. Ob glasbenih doživetjih odkrijte čarobne stare kotičke jantarnega mesta.

Teden kultur

junij | mestno jedro, Novo mesto

Tradicionalni festival umetniških in kulinarčnih užitkov, ki že deveto leto zapored poudarja medkulturno pestrost Novega mesta. Popetri kulturni utrip in hkrati ozavešča.

Praznik situl

junij | Glavni trg, Dolenjski muzej, Novo mesto

Praznik situl je festival železnodobnega življenja in kulinarike, posvečen izjemnim spomenikom – situlam, ki pričajo o življenju halštatskih prebivalcev Novega mesta. Spoznajte bogato kulturo in življenje naših prednikov.

Rudi Potepuški

julij | Glavni trg, Novo mesto

Prvi konec tedna v juliju Glavni trg postane oder čudes, spektakla, ognja, velikih opernih zgodb, obešenjaškega kabareta, plesa, predstev in glasbe. Večne zgodbe o človeški edinstvenosti ter zabavni nepopolnosti v domačem in tujih jezikih odmevajo po mestnem jedru.

Grem domov v Novo mesto

julij | Glavni trg, Novo mesto

Pohod novomeških študentov iz Ljubljane, Maribora in Kopra v Novo mesto ob zaključku študijskega leta. Projekt združuje tako preživljanje prostega časa na zdrav način kot tudi krepitev lokalne zavesti študentov, ker večino časa preživijo izven Novega mesta.

Jazzinty

avgust | mestno jedro, Novo mesto

Festivala Jazzinty, ki v Novem mestu poteka že 17 let, se vsakokrat udeležijo številni glasbeniki z vsega sveta, ki v popoldanskih in večernih urah napolnijo Glavni trg ter v poletno vročino vnesejo metropolitansko vzdušje in kreativno energijo.

Noč na Krki

avgust | športni park Loka, Novo mesto

Zadnji konec tedna v avgustu tradicionalno pripada prireditvi Noč na Krki, katere korenine segajo več desetletij in celo stoletij nazaj. Vsakoletna prireditev je družinski praznik ob reki Krki, sestavljen iz popoldanskega programa za otroke, spuščanja lučk na reko in večernega programa za vse generacije.

Skoki v Krko

september | Kandijski most, Novo mesto

Tradicionalno mednarodno tekmovanje v skokih v vodo s Kandijskega mostu poteka prvo soboto v septembru. Ob skokih se v mestu ves konec tedna dogajajo številne športne, kulturne in družabne prireditve.

Dolenjsko martinovanje

november | Glavni trg, Novo mesto

Dolenjsko martinovanje na Glavnem trgu je tradicija ter edinstven enološki in kulinarčni dogodek, ki ga v sodelovanju z gostinci pripravljajo dolenski vinogradniki. Vabljeni na blagoslov mladega vina, Martinov obed in bogat spremljevalni program.

Veseli december

december | Glavni trg, Novo mesto

Veseli december v praznično okrašenem Novem mestu vabi na prireditve za otroke, drsališče, adventni sejem in obisk vseh treh svetih mož, vrhunc pa doseže z največjim dolenskim silvestrovanjem na Glavnem trgu.

POMLADNI EKO IZZIVI IN NAGRADE

Mestna občina Novo mesto v sklopu ekološke kampanje Vse se vrača nadaljuje s pomladnim nagradnim obdobjem. V sodelovanju s Komunalno Novo mesto in Centrom za ravnanje z odpadki Dolenjske (CeROD) si je občina lansko leto jeseni zastavila izziv, da s pomočjo ozaveščevalne kampanje spodbudi dolgoročno pozitivno spremembo odnosa, ki ga kot družba gojimo do ene svojih največjih skupnih vrednosti in vrednot – narave. Z jesenskim obdobjem smo prebili led, kampanja je dosegla svoj osnovni namen ozaveščanja občanov o varovanju okolja, v zimskem obdobju nam je vse skupaj uspelo še nadgraditi, pomlad pa že prinaša nove izzive.

Pomladno obdobje prinaša pet aktivnosti, med katerimi so nekatere, ki so bile na voljo že v prejšnjih obdobjih: družinski

izlet v naravo, zbiranje papirja in stekla ter udeleževanje zelenih dogodkov. Letnemu času primerno pa si zeleno točko lahko prislužite tudi z obdelovanjem domačih vrtov. Pravila ostajajo enaka, vsaka opravljena aktivnost prinaša zeleno točko, tri zbrane točke pa prinašajo nagrado – v tem nagradnem obdobju so to simpatične bombice z zelenjavnimi semeni.

V zadnjih mesecih smo občutno povečali tudi družino svojih animatorjev. Družinama Marolt in Moškon so se tako pridružili novomeški taborniki iz Rodu gorjanskih tabornikov, Vrtec Ciciban in Društvo Naturo.

Več o kampanji:

www.vsesevraga.si

www.facebook.com/vsesevraga

Foto: Matic Eržen

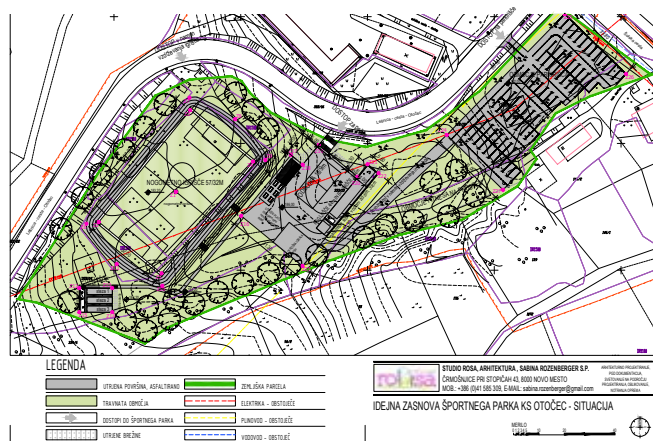
Vesna Barborič, Krajevna skupnost Otočec

ŠPORTNO REKREACIJSKI PARK OTOČEC

V letu 2016 je Krajevna skupnost Otočec začela z urejanjem športno rekreacijskega centra Pluska na Otočcu. Lokacija je atraktivna, saj je blizu Osnovne šole Otočec in prihodnjega novega vrtca. V kompleksu bi sodila še večja večnamenska dvorana, za katero upamo, da jo bomo krajanje v prihodnosti tudi dobili. Smiselno bi bilo urediti tudi nove parkirne prostore za potrebe nastajajočega centra, hkrati pa bi parkirišča služila tudi za potrebe Osnovne šole in prihodnjega vrtca. V kompleksu nameravamo urediti: travnato nogometno igrišče s stezami za tek, potrebno infrastrukturo, manjši pomožni objekt s toaletami, čajno kuhinjo in nadstreškom, igrišče za odbojko, strelišče, balinišče, kegljišče, fitnes na prostem ter otroško igrišče.

Letos se je začelo urejati nogometno igrišče s stezami za tek. Ureditev celotnega področja predstavlja za Krajevno skupnost Otočec zelo velik finančni zalogaj, zato bomo področje urejali postopoma, po fazah. Mestna občina Novo mesto nameni Krajevni skupnosti Otočec za investicije 9.500 EUR letno, kar je občutno premalo glede na obseg in potrebe naše krajevne skupnosti. Zato se je Krajevna skupnost Otočec v letu 2016 prijavila na razpis Mestne občine Novo mesto za sofinanciranje projektov

krajevne skupnosti. Delež sofinanciranja je 50 odstotni s strani Mestne občine Novo mesto in 50 odstotni s strani Krajevne skupnosti Otočec. Na podlagi odobrenega projekta smo začeli s prvo fazo – zemeljskimi deli in ureditvijo drenaže na nogometnem igrišču s stezami za tek.

Idejna zasnova športno rekreacijskega parka Otočec.

Foto: Peter Žunič Fabjančič

							NOVO MESTO	VOTLA OPEKA	MEMBRANA	PARTNERSKI ODNOS V PARU	STARO-INDIJSKI PESNIK IN DRAMATIK	RAZPRŠILEC, PRŠILNIK		
							RUSKA ŽGANA PIJAČA IZ ŽITA							
							ZDRAVILO, KI VSEBUJE OPIJ ALI OPIJEVE ALKALOIDE							
							PANJ ZA SEKANJE DRV							
							SL. NOVINAR-KA (MOLK)							
SESTAVIL: PETER UDIR	NEZORAN, TRAVNAT SVET MED NJIVAMI	SKRIB	REKLO, IZREK	VENO TAUFER	NOVO MESTO	SL. BA-LETNIČA (MLAKAR) POKR. V Z. SLOVENIJI			SL. PEVEC (SMOLAR)					
									PLUG					
DLAKA NAD OČESOM					MESTO V JV. SLOVENIJI						ANN ZACHARIAS			
					POLIVKA						KRATKA CEV ZA SPAJANJE			
GLAVNO MESTO JUŽNO-AFRISKE REPUBLIKE									VINO RDEČ-KASTE BARVE					
									SLOVANSKA BOGINJA RO-DOVITNOSTI					
KIP, FIGURA, PODOBA				POMLADNI MESEC					KDOR LOVI ŽABE					
				NIČLA					IZRAELSKI GENERAL (MOŠE)					
KEMIJSKI SIMBOL ZA SREBRO			TOPORIŠČE										PREBIVALEC KORZIKE	STROKOVNO USPOSOBLJEN POMOČNIK
			KRMNI OHROVT Z DEBELIM KOČENOM											
ZASUKANJE						ZAVITA ČRTA, KRIVULJA								
						GAS								
NOVO MESTO	VETROVKA	BLODNJA, PRIVID									DEL SNOVI, STVARI			
		MAŠKARADNI PLAŠČ S KAPUCO									CELOTA, SKLOP, SESTAV ...			
REKA IN LUKA NA JUGU ŠPANIJE					VRSTA GLIST IZ NADDRUŽINE LASNIC					INDIJSKO ŽENSKO OBLAČILO				
					SL. FILOZOF (SLAVOJ)					JAP. POLITIK (HIROBUMI)				
PRIPRAVA ZA REZANJE				DEL POSTELJE Z ŽIMNICO							ZIHERL, SLAVKO			
				GOVEJI MLADIČ							HRBTNO MESO PRI RIBAH			
OBŠIVI									USEDLINA S PRIMESJO TUFA					
									HIMALAJSKA KOZA					
BULDOŽER						KRAJ PRI N. MESTU, POD GORJANCI								
						KAVČIČ, TOMAŽ								
IZBRANO BRANJE										POLET, VNEMA				
KAR KAJ POPRAVLJA, KORIGIRA										UPRAVNA GROFLJA NA JV. ANGLIJE				

ADRA - reka in luka na jugu Španije; **ANALEKTA** - izbrano branje; **KALIDASA** - staroindijski pesnik in dramatik; **ŽIMNIK** - del postelje z žimnico;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispelle do 19. aprila, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev. Kompas Novo mesto podarja avtobusni izlet za eno osebo po Dolenjski, vožnjo s splavom za družino, vožnjo s splavom za dve osebi ter 7 majc I feel Slovenia.

Avtor križanke: Peter Udir

Ime in priimek:

E-naslov in telefon:

Iskano geslo:

JANTARNO LETO amber year

2017

JANTAR
amber

NOVO
MESTO

Slovenija/Slovenia
2017

www.dolenjskimuzej.si

www.visitnovomesto.si

PRAZNIK
SITULAE
FESTIVAL

24. junij 2017

WWW.NOVOMESTO.SI